

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
Історико-філологічний факультет
Кафедра української та зарубіжної літератур

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ 40-80 РР. ХІХ СТ.»

ОПП	Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова і зарубіжна література)
Спеціальність	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

УДК: 378.016:82(477)"1840/1880"(07)
П12

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Державного закладу
«Південноукраїнський національний університет імені К. Д. Ушинського»
Протокол № 11 від 27 лютого 2025 року

Розробник:

кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та зарубіжної
літератур **Н. Л. Павлюк**;
кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та зарубіжної
літератур **Г. А. Авксентьєва**.

Рецензенти:

Шевченко Т. М., доктор філологічних наук, професор кафедри української
літератури та компаративістики Одеського національного університету
імені І. І. Мечникова;

Бандура Т. Й., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та
зарубіжної літератур ДЗ «Південноукраїнський національний університет імені
К. Д. Ушинського».

Павлюк Н. Л., Авксентьєва Г. А. Методичні рекомендації до практичних занять
з дисципліни «Історія української літератури 40-80-х рр. XIX ст.» для студентів
історико-філологічного факультету спеціальності 014 Середня освіта
(Українська мова і література). Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 86
с.

Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Історія
української літератури 40-80-х рр. XIX ст.», які підготовлено для студентів
історико-філологічного факультету другого року навчання, націлені на
ознайомлення їх із закономірностями розвитку літератури окресленого періоду
та парадигмою художньої свідомості, концепцією етичного та естетичного,
морального і духовного. Методичні рекомендації сприяють глибшому
оволодінню матеріалу та систематизації знань студентів-філологів.

© Н. Л. Павлюк, 2025
© Г. А. Авксентьєва, 2025

ВСТУП

Дисципліна «Історія української літератури» є важливою у підготовці майбутніх вчителів української мови та літератури, адже її вивчення сприятиме підвищенню фахового рівня майбутніх учителів-філологів, озброїть студентів фактичними знаннями, які успішно застосовуватимуться у процесі вивчення методики викладання літератури та історії української літератури безпосередньо, під час педагогічної практики і в майбутній професійній діяльності, а також сприятиме формуванню його наукового світогляду.

Історико-літературний процес 40-80 рр. XIX ст. є важливим етапом становлення української літератури в цілому. Актуальними є питання стосовно розгляду особливостей українського літературного процесу означеного періоду, синкретизму течій і літературних напрямів, формування нової жанрової системи, розуміння своєрідності та досягнень української літератури 40-80 рр. XIX ст.

Мета – сформуванати розуміння студентами літературного процесу як неперервної цілісності на жанрово-стильових, композиційних, образно-художніх та поетикальних рівнях розвитку української літератури із врахуванням конкретно-історичних впливів, запозичень, трансформацій тощо, а також усвідомлення місця й ролі української літератури у просторі східнослов'янських, слов'янських та європейських літератур; ознайомити студентів з суспільно-історичними та мистецькими передумовами становлення нової української літератури, її основними принципами та етапами розвитку, стилістичною та жанровою еволюцією; навчити орієнтуватися у різноманітні стильових тенденцій, художніх напрямів, течій та методів та основних етапів, що формували літературно-естетичні погляди українських письменників; сформуванати навички практичного аналізу художнього твору.

Завдання курсу. Поставлена мета зумовлює такі завдання:

- 1) дослідити літературний процес 40-80-х рр. XIX століття;

- 2) засвоїти жанрові домінанти в літературі окресленого періоду;
- 3) навчити орієнтуватися в стильових системах і напрямках 40-80-х рр. XIX століття;
- 4) виокремити моральні та духовні цінності (орієнтири) літератури 40-80-х рр. XIX століття;
- 5) здобути навички об'єктивного мислення щодо прочитаних художніх творів;
- 6) з'ясувати традиції і новаторство в літературі 40-80-х рр. XIX ст. століття;
- 7) розширити загальнотеоретичну і фахову підготовку майбутнього вчителя-словесника;
- 8) поглибити пізнання духовної культури;
- 9) навчити глибоко і естетично повноцінно сприймати художній твір, розмірковуючи над психологією, філософією, онтологією, аксіологією жанрів, та співвідносити прочитане з власними уявленнями і цінностями.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 6. Засвоювати й характеризувати загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію літератур, що вивчаються, і застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 9. Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі; здійснювати літературознавчий аналіз тексту.

Очікувані результати вивчення дисципліни:

знати:

- загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію літератури, що вивчається;
- літературознавчий матеріал, основні літературознавчі поняття, використовуючи їх під час роботи з художніми текстами провідних авторів української літератури 40-80 рр. XIX ст. у розмаїтті жанрів;

- основні тенденції розвитку і своєрідності літературного процесу періоду 40-80 рр. XIX ст.;
- загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію літератур, що вивчаються, і застосовувати ці знання у професійній діяльності.
- епохи (періоди), напрями, течії, жанри, стилі української літератури 40-80 рр XIX ст. за їхніми сутнісними характеристиками й на тлі світового письменства;
- специфіку аналізу ідейно-художнього змісту художніх творів української літератури 40-80 рр. XIX ст. в контексті актуальних вимог сучасного літературознавства.

уміти:

- інтерпретувати твори української художньої літератури, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі;
- застосовувати основні літературознавчі поняття та використовувати їх під час роботи з художніми текстами провідних авторів української літератури 40-80 рр. XIX ст. у розмаїтті жанрів;
- розрізняти епохи (періоди), напрями, течії, жанри, стилі української літератури 40-80 рр. XIX ст. за їхніми сутнісними характеристиками й на тлі світового письменства;
- аналізувати ідейно-художній зміст літературних творів авторів української літератури 40-80 рр. XIX ст. в контексті актуальних вимог сучасного літературознавства;
- здійснювати літературознавчий аналіз тексту; характеризувати загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію літератур, що вивчаються, і застосовувати ці знання у професійній діяльності.

Унаслідок досягнення результатів навчання здобувачі вищої освіти в контексті змісту навчальної дисципліни мають опанувати **такі компетентності:**

Загальні компетентності:

ЗК 03. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

ЗК 07. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 08. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями, застосовувати їх у практичних ситуаціях.

ЗК 09. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 02. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямків, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

СК 05. Здатність здійснювати лінгвістичний і літературознавчий аналізи текстів різних стилів і жанрів.

Міждисциплінарні зв'язки: «Вступ до літературознавства», «Фольклор», «Історія зарубіжної літератури».

1.ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, ОПП, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –5	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Статус дисципліни: обов'язкова	
Змістових модулів – 4	ОПП: Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова і	Мова навчання: українська	
		Рік навчання:	
Індивідуальне		2-й	2-й
		Семестр:	

навчально-дослідне завдання – презентація/есе	зарубіжна література) Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)				
Загальна кількість годин – 150		3, 4		3, 4	
		Лекції			
		3	4	3	4
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: 1 семестр – 2; 2 семестр – 3. самостійної роботи здобувача: 1 семестр – 4; 2 семестр – 5.	Рівень вищої освіти: другий (бакалаврський)	8 год.	14 год.	2 год.	2 год.
		Практичні, семінарські			
		3	4	3	4
		12 год.	16 год.	4 год.	4 год.
		Самостійна робота			
		3	4	3	4
		30 год.	50 год.	44 год.	74 год.
		Індивідуальні завдання:			
		3	4	3	4
		10 год.	10 год.	10 год.	10 год.
		Вид контролю:			
		3	4	3	4
			екзам ен		екзам ен

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33% / 67%

для заочної форми навчання – 8% / 92%

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	бали	Критерії
Практичні завдання	0 балів	Студент неготовий до практичного заняття або не бере участі у практичному занятті.
	1 бал	Студент бере участь в обговоренні теоретичних питань практичного заняття, відповіді є недостатніми за обсягом (до 3-4 реплік), елементарними за змістом, зі значною кількістю помилок різного роду.
	2 бали	Відповідь змістовна, однак неповна, репліки недостатньо вдалі, оскільки не враховують належним чином використання термінологічної лексики; порушується послідовність і логічність викладу думок; надається перевага невербальній комунікації; трапляються суттєві мовленнєві огріхи.
	3 бали	Відповідь повна, вичерпна, насичена термінологією з курсу; визначається точністю, послідовністю і логічністю; відповідає мовним нормам. У ході відповіді студент розкриває питання, передбачені для самостійного опрацювання, наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу.
Самостійна робота	0 балів	Здобувач розпізнає деякі об'єкти вивчення та визначає їх на побутовому рівні, може описувати деякі об'єкти вивчення; має фрагментарні уявлення з предмета вивчення; виконує елементарні прийоми практичних завдань.
	1 бал	Здобувач знає окремі факти, що стосуються

		навчального матеріалу; виявляє здатність висловлювати думку на середньому рівні; частково може виконувати частину практичних завдань; знає послідовність виконання завдання; практичні завдання містять деякі відхилення від установлених вимог.
	2 бали	Здобувач володіє знаннями, демонструє відповідні компетентності, використовує їх у нестандартних ситуаціях, самостійно працює з інформацією у відповідності до поставлених завдань; систематизує та узагальнює навчальний матеріал; самостійно користується додатковими джерелами інформації; без похибок виконує та аналізує практичні завдання.
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (презентація/есе)	0 балів	Студент зовсім не висвітлює дискусійну тему або висвітлює її неправильно. Текст доповіді є повністю ідентичним тексту підручника чи конспекту або повністю ідентичним завданню іншого студента на таку ж тему.
	1 бали	У дослідженні порушена відповідність змісту темі і змісту У роботі недотримано правил реферування наукових публікацій. Відсутні посилання на джерела. Матеріал майже не опрацьовано.
	2 бали	Студент висвітлює дискусійну тему, проте зроблені висновки є неповними. Завдання містить зайвий матеріал, що не відповідає змісту теми і свідчить про нездатність студента зрозуміти її зміст.
	3 бали	Студент виявив достатні знання з теорії літератури, історії української літератури, художніх текстів, які залучені до дослідження; вміє добирати,

		систематизувати та обробляти інформацію— відповідно до мети та завдань дослідження, однак доказовість висновків, пропозиції щодо розв’язання проблеми, визначення перспектив дослідження не осмислено повною мірою.
	4 бали	Студент виявив достатні знання з теорії літератури, історії української літератури, художніх текстів, які залучені до дослідження; вміє добирати, систематизувати та обробляти інформацію— відповідно до мети та завдань дослідження; вміє робити обґрунтовані висновки та окреслювати перспективи подальших наукових розвідок.
	5 балів	Студент виявив ґрунтовні знання з теорії літератури, історії української літератури, художніх текстів, які залучені до дослідження; вміє добирати, систематизувати та обробляти інформацію— відповідно до мети та завдань дослідження; вміє робити обґрунтовані висновки та окреслювати перспективи подальших наукових розвідок.

Критерії оцінювання підсумкового контролю (екзамен)

Для навчальної дисципліни «Історія української літератури 40-80 рр. XIX ст.», яка за навчальним планом передбачає підсумковий контроль у формі усного екзамену, відводиться 20 балів. Здобувач може скласти екзамен, якщо кількість отриманих впродовж вивчення дисципліни балів не менше як 60. Накопичені здобувачем бали під час вивчення навчальної дисципліни не анулюються, а сумуються. Оцінка за екзамен не може бути меншою за кількість накопичених ним балів.

Бали	Критерії
0 балів	Здобувач не відповідає на запитання.

1-5 балів	Здобувач розпізнає деякі об'єкти вивчення та визначає їх на побутовому рівні, може описувати деякі об'єкти вивчення; має фрагментарні уявлення з предмета вивчення; використовує елементарні прийоми виконання практичного завдання.
6-10 балів	Здобувач знає окремі факти, що стосуються навчального матеріалу; виявляє здатність елементарно висловлювати думку; виконує частину практичного завдання.
11-15 балів	Здобувач надає відповіді на запитання в цілому правильні, але здобувач припускається помилок у визначеннях. Здобувач робить власні висновки, наводить приклади практичного використання; виконує практичне завдання з незначними огріхами.
16-20 балів	Здобувач надає відповіді на запитання повні, обґрунтовані, логічно побудовані, з прикладами практичного використання; відповідаючи, здобувач розмірковує, робить власні висновки виконує правильно практичне завдання.

Критерії оцінювання за всіма видами контролю

Сума балів	Критерії оцінки
Відмінно (90 – 100 А)	Здобувач вищої освіти має ґрунтовні знання з навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни. Визначає основні тенденції розвитку і своєрідності літературного процесу 40-80 рр. XIX ст.; ідентифікує зміст естетичних теорій, методів, напрямів, стилів, жанрів української літератури; володіє літературознавчим матеріалом, основними літературознавчими поняттями та знає загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію літератури, що вивчається. Усні відповіді повні, логічні й обґрунтовані. Здобувач вміє здійснювати ідейно-художній аналіз літературних творів української літератури 40-80 рр. XIX ст. в контексті актуальних вимог сучасного

	літературознавства, інтерпретувати твори української художньої літератури, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі та робить відповідні висновки. Вміє характеризувати загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію літератури, що вивчається, і застосовувати ці знання у професійній діяльності. Усвідомлює значення сучасної наукової інформації, бібліографії, комп'ютерних технологій, вміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими) та використовує їх у власній діяльності.
Добре (82-89 В)	Здобувач вищої освіти має достатні знання з навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни. Визначає основні тенденції розвитку і своєрідності літературного процесу 40-80 рр. XIX ст.; володіє літературознавчим матеріалом, основними літературознавчими поняттями та знає історію української літератури. Усні відповіді повні, логічні, натомість не завжди обґрунтовані. Володіє вміннями здійснювати ідейно-художній аналіз літературних творів 40-80 рр. XIX ст. в контексті актуальних вимог сучасного літературознавства, роблячи відповідні висновки, однак подекуди не може самостійно впоратися із поставленим завданням. У цілому виявляє вміння розрізняти періоди, напрями, течії, жанри, стилі української літератури 40-80 рр. XIX ст. за їхніми сутнісними характеристиками й на тлі світового письменства. Під час розкриття змісту естетичних теорій, методів, напрямів, стилів, жанрів української літератури 40-80 рр. XIX ст. виявляє невпевненість. У цілому вміє характеризувати загальні властивості літератури як мистецтва слова, інтерпретувати твори української художньої літератури, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі, однак потребує незначної допомоги з боку викладача. Достатньо

	усвідомлює значення сучасної наукової інформації, бібліографії, комп'ютерних технологій, вміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими) та використовує їх у власній діяльності.
Добре (74-81 С)	Здобувач вищої освіти має середні знання з навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни. У визначенні основних тенденції розвитку і своєрідності літературного процесу 40-80 рр. ХІХ ст. припускається певних помилок. Посередньо знає загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію літератури, що вивчається, та володіє вміннями здійснювати ідейно-художній аналіз художніх творів авторів української літератури 40-80 рр. ХІХ ст. в контексті актуальних вимог сучасного літературознавства та робити певні висновки. Натомість визначення основних тенденцій розвитку української літератури 40-80 рр. ХІХ ст., особливостей літературного процесу викликає певні труднощі, не завжди може зорієнтуватися в історії української літератури та вміє інтерпретувати твори української художньої літератури, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі. Усні відповіді цілком логічні, проте не завжди повні й аргументовані. Здатний використовувати літературознавчі поняття під час роботи з художніми текстами провідних авторів у розмаїтті жанрів; натомість визначення ідейно-художніх особливостей творчої спадщини окремих авторів потребує незначної допомоги з боку викладача. Аналіз загальних властивостей літератури як мистецтва слова, історія літератури, що вивчається, викликає певні труднощі. Не завжди вміє використовувати у власній діяльності сучасну наукову інформацію, бібліографію, комп'ютерні технології, працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими).

Задовільно (64-73 D)	Здобувач вищої освіти має недостатні знання з навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни. У визначенні основних тенденції розвитку і своєрідності літературного процесу 40-80 рр. XIX ст. з урахуванням їхніх особливостей припускається значних помилок та викликає значні труднощі. Поверхово знає загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію літератури, що вивчається, та розрізняє зміст естетичних теорій, методів, напрямів, стилів, жанрів української літератури 40-80 рр. XIX ст. за їхніми сутнісними характеристиками й на тлі світового письменства; володіє літературознавчим матеріалом, основними літературознавчими поняттями та знає історію української літератури. Усні відповіді не повні, здобувач вищої освіти має труднощі в їх обґрунтуванні. Не завжди вміє правильно використовувати літературознавчі поняття під час роботи з художніми текстами у розмаїтті жанрів та інтерпретувати твори української художньої літератури, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі; натомість визначення ідейно-художніх особливостей творчої спадщини окремих письменників потребує значної допомоги з боку викладача. Не завжди виявляє вміння характеризувати загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію літератури, що вивчається, і застосовувати ці знання у професійній діяльності. Не завжди вміє використовувати у власній діяльності сучасну наукову інформацію, бібліографію, комп'ютерні технології, працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими).
Задовільно (60-63 E)	Здобувач вищої освіти має незначні знання з навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни. У визначенні основних тенденції розвитку і своєрідності

	літературного процесу 40-80 рр. XIX ст. припускається суттєвих помилок. Усні відповіді не повні й не обґрунтовані. Не цілком розуміє як правильно використовувати літературознавчі поняття під час роботи з художніми текстами провідних авторів у розмаїтті жанрів. Має значні труднощі під час визначення ідейно-художніх особливостей творчої спадщини окремих письменників, потребує суттєвої допомоги з боку викладача. Не завжди доцільно вміє застосовувати вміння ґрунтовного розкриття змісту естетичних теорій, методів, напрямів, стилів, жанрів української літератури 40-80 рр. XIX ст. та практично не виявляє розуміння як їх розрізняти за їхніми сутнісними характеристиками й на тлі світового письменства. Виявляє часткові вміння інтерпретувати твори української художньої літератури, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі та використовувати у власній діяльності сучасну наукову інформацію, бібліографію, комп'ютерні технології, працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими).
Незадовільно (35-59 FX)	Здобувач вищої освіти має фрагментарні знання з навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни. У визначенні основних тенденції розвитку і своєрідності літературного процесу 40-80 рр. XIX ст. припускається грубих помилок. Не володіє вміннями здійснювати ідейно-художній аналіз художніх творів авторів у контексті актуальних вимог сучасного літературознавства. Не розуміє й не усвідомлює, як правильно використовувати літературознавчі поняття під час роботи з художніми текстами провідних авторів української літератури 40-80 рр. XIX ст. у розмаїтті жанрів. Не вміє доцільно характеризувати загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію літератури, що вивчається, і застосовувати ці

	знання у професійній діяльності. Епізодично виявляє вміння визначати основні тенденції розвитку і своєрідності літературного процесу 40-80 рр. XIX ст. Не вміє доцільно використовувати у власній діяльності сучасну наукову інформацію, бібліографію, комп'ютерні технології, працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими). Не усвідомлює як користуватися різними методами наукового дослідження літературного матеріалу та організовувати процес самоосвіти та саморозвитку з метою вдосконалення набутої під час навчання кваліфікації. Відсутнє цілісне усвідомлення навчального матеріалу.
--	--

3. ЗАСОБИ ДІАГНОСТУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання: індивідуальне опитування, перевірка виконання практичних завдань, письмове опитування, презентація результатів самостійної роботи, іспит.

Демонстрування результатів навчання: дискусія, усні доповіді, робота в парах, круглий стіл, рольова гра, робота в команді, презентація результатів самостійної роботи.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль І. Творчість Т. Г. Шевченка

Тема 1. Загальний огляд літературного процесу 40-60-х рр. XIX століття. Життєвий та творчий шлях Т. Г. Шевченка.

Історичні умови. Розвиток культури. Театральне, музичне мистецтво. Живопис. Журналістика. Літературно-теоретична думка. Шляхи розвитку літератури.

Тема 2. Ранній період творчості Т. Г. Шевченка.

Багатогранність творчої діяльності Т. Шевченка. Періодизація творчості. Ранній період життя і творчості. Лірика раннього періоду. Характеристика раннього періоду творчості. Новаторство Т. Шевченка в жанрі балади.

Соціально-побутові поеми «Катерина», «Мар'яна-черниця», «Слепая». Твори Т. Шевченка про історичне минуле України. Поема «Гайдамаки». Драматургія Т. Шевченка. Творчість 1843-1847 рр. поема «Тризна». Лірика та сатиричні твори періоду «Трьох літ». Політична сатира: «Сон («У всякого своя доля...»)), «Кавказ», «І мертвим, і живим...». Історична тема в творах «Єретик», «Великий льох». Соціально-побутові поеми.

Тема 3. Творчість Т. Шевченка періоду заслання.

Цикл поезій «В казематі». Заслання Т. Шевченка. Лірика періоду заслання, її мотиви. Соціально-побутові поеми років заслання. Аналіз поезій «Мені тринадцятий минало», «А. О. Козачковському», «І виріс я на чужині», «Хіба самому написати», «І золотої й дорогої», «Лічу в неволі дні і ночі» та інші.

Тема 4. Останній період життя і творчості.

Творчість останнього періоду життя Т. Г. Шевченка. Основні мотиви поезій та поетика. Проза Т. Шевченка: жанрові особливості; час і простір, система образів. Поеми «Неофіти», «Марія», «Юродивий». Значення творчості поета.

Змістовий модуль 2. Розвиток літератури пошевченківського періоду

Тема 5. Творча спадщина Марка Вовчка.

Життєвий і творчий шлях. Історія написання збірки «Народні оповідання», художнє втілення теми жіночої долі в умовах кріпаччини. Суб'єктивна манера викладу. Повісті «Інститутка» та «Игрушечка»: порівняльний аналіз. Повість «Три долі»: специфіка жанру, фольклорні джерела, наративна модель. Жанр літературної казки у доробку письменниці. Фольклорні джерела повістей-казок «Кармелюк» і «Дев'ять братів і десята сестриця Галя».

Тема 6. Жанрово-стильова і тематична своєрідність творчості Л. Глібова та С. Руданського.

Біографія, періодизація творчості. Загальна характеристика двох періодів творчості. Традиції і новаторство байок Л. Глібова. Основні мотиви й образи лірики Л.Глібова. Жанрова своєрідність поезії для дітей Л. Глібова. Творча

співпраця з дитячим журналом «Дзвінок». Біографічні відомості, періодизація творчості С. Руданського. Ранні балади («небилиці»). Жанрово-стильова і тематична своєрідність гуморесок («співомовок»). Образ оповідача. Засоби гумору і сатири у співомовках. Народнопісенна традиція у ліриці С. Руданського. Жанр історичної поеми у творчості С. Руданського. Перекладацька діяльність автора.

Змістовий модуль 3. Особливості розвитку лірики у 70-80-х роках ХІХ ст.

Тема 7. Розвиток літератури в 70-80 роках.

Соціально-культурні особливості періоду. Розвиток українського національного руху. Документальний напрямок в українській історіографії. Роль В. Б. Антоновича. Організація та розвиток товариства «Руської бесіди». Театр корифеїв, його роль і значення в українській літературі.

Тема 8. Творчість М. Драгоманова у контексті літературного процесу 70-80-х років ХІХ ст.

Галицько-руське письменство та статті М. Драгоманова. Початок великої літературної дискусії 1873-1978 років. Полеміка з І. Нечуєм-Левицьким. Драгоманов та Шевченко: суперечливість та помилковість рецепції критика. Національно-культурний рух 80-90 років.

Тема 9. Поетична творчість О. Маковея, Я. Щоголева, О. Пчілки. Літературно-критична діяльність та художні пошуки О. Кониського. Тема переосмислення українського минулого в творах Олени Пчілки «Козачка Олена» та І. Манжури «Декому». Предмет зображення в поезіях «Война», «Новобранець», «На могилі» Я. Щоголева.

Тема 10. Жанрово-стильова і тематична своєрідність творчості Ю. Федьковича.

Концептуальна парадигма Ю. Федьковича. Шевченкові традиції в поезіях «Оскресни, Боян», «Осьмий поменник», «Співанка». Жовнірська тема в поезіях Ю. Федьковича («У Вероні», «Дезертир», «Золотий лев», «Рекрут»). Жовнірська тема в поемах Ю. Федьковича («Дезертир», «Новобранчик»). Поєднання реалістичних і романтичних засобів художнього моделювання у

поемах «Лук'ян Кобилиця», «Довбуш». Народнопісенний характер поезій патріотичної тематики Ю. Федьковича «Рожа», «Мій сардак», «У полі, гей, у полі». Жанрова специфіка, художні особливості твору «Пречисто діво, радуйся, Маріє». Сатира Ю. Федьковича. Національний колорит, характери, обставини в оповіданнях «Серце не навчити», «Люба-згуба». Художнє розкриття жовнірської теми в оповіданнях «Побратим», «Стефан Славич», «Три як рідні брати» Ю. Федьковича. Особливості дискурсу Ю. Федьковича. Рецепція творчості Ю. Федьковича І. Франком, Лесею Українкою.

Змістовий модуль 4. Особливості розвитку прози у 70-80-х роках XIX ст.

Тема 11. Поетикальні особливості творчої спадщини П. Куліша.

Суперечливість світоглядних позицій П. Куліша. Історичні та культурологічні погляди П. Куліша. Рання проза митця. Особливості авторського жанрового мислення (роман «Чорна рада»). Художня версія історичних подій у творі. Особливості композиції роману П. Куліша «Чорна рада». Основний конфлікт у творі. Характери та засоби їх розкриття в романі П. Куліша «Чорна рада». Поетична збірка П. Куліша «Досвітки», її просвітницько-народницький характер. Художнє моделювання біблійних сюжетів у збірці «Досвітки». І. Франко про манеру «поетичного складання» П. Куліша. Художня інтерпретація біблійних сюжетів у збірці «Дзвін». Жанрові пошуки в поетичних збірках П. Куліша. Втілення ідеї культурництва, просвіти у збірці «Хуторна поезія» П. Куліша. Інтимно-сповідальна лірика П. Куліша.

Тема 12. Творчість П. Мирного у контексті літературного процесу 70-80-х років XIX ст.

Концептуальна парадигма письменника. Естетична цінність прози. Особливості художнього моделювання кріпаччини і пореформеної доби у творах «Лихе давнє і сьогочаснє», «Лихий попутав». Жанрово-композиційні особливості романів «Хіба ревуть воли, як ясла повні?», «Повія». Характери та засоби їх розкриття в романах митця. Драматургія письменника.

Тема 13. Творча спадщина Б. Грінченка.

Соціально-культурні умови, що формували творчість Б. Грінченка. Літературно-естетичні погляди. Просвітницька діяльність. Художня еволюція малих форм прози Б. Грінченка. Сатиричні оповідання. Повістевий доробок Б. Грінченка: «Сонячний промінь», «Серед темної ночі», «На розпутьті». Особливості авторського художнього моделювання тогочасної дійсності у повістях. Естетичний ідеал Б. Грінченка-поета. Громадянська лірика. Ліричні жанрові моделі: вірші-роздуми («Смутні картини», «Хлібороб»), ліричне пророцтво, заклик («До народу», «Ворогам»), сонет («Весняні сонети»), пісенна лірика («Я мучився довго»), інвективи, монологи. Лірика Б. Грінченка в контексті народницької поезії. Б. Грінченко-байкар. Поеми Б. Грінченка

Тема 14. Поетикальна парадигма творчості І. Нечуй-Левицького.

До проблеми традицій і новаторства творів І. Нечуя-Левицького. Культурологічні та літературознавчі праці І. Нечуя-Левицького. Художня своєрідність ранньої прози («Рибалка Панас Круть», «Дві московки»). Об'єктивно-епічний дискурс повістей «Микола Джеря» та «Кайдашева сім'я». Тема заробітчанства в повісті «Микола Джеря». Нові явища пореформеної дійсності в творах І. Нечуй-Левицького. Природа сміху у «Кайдашевій сім'ї». Концептуальні парадигми національної освіти у романах «Хмари», «Над Чорним морем». Особливості авторського художнього моделювання тогочасної дійсності у повістях та романах І. Нечуя-Левицького. Драматургія письменника.

4.1 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усьог	у тому числі				усь	у тому числі			
	о	л	п	с.р	інд	ого	л.	п.	с.р.	інд
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Творчість Т. Г. Шевченка										

Тема 1. Загальний огляд літературного процесу 40-60-х рр. XIX століття. Життєвий та творчий шлях Т. Г. Шевченка.	8	2	2	4		8	1	1	6	
Тема 2. Ранній період творчості Т. Г. Шевченка.	6		2	4		6		1	5	
Тема 3. Творчість Т. Шевченка періоду заслання.	8	2	2	4		8		1	7	
Тема 4. Останній період життя і творчості.	6		2	4		6			6	
Разом за змістовим модулем 1	28	4	8	16		28	1	3	24	
Змістовний модуль 2. Розвиток літератури пошевенківського періоду										
Тема 5. Творча спадщина Марка Вовчка	12	2	2	8		12	1	1	10	
Тема 6. Жанрово-стильова і тематична своєрідність творчості	10	2	2	6		10			10	

Л. Глібова та С. Руданського										
Разом за змістовим модулем 2	22	4	4	14		22	1	1	20	
Змістовий модуль 3. Особливості розвитку лірики у 70-80-х роках XIX ст.										
Тема 7. Розвиток літератури в 70- 80 роках	9	1	2	6		9	1	1	8	
Тема 8. Творчість М. Драгоманова у контексті літературного процесу 70-80-х років XIX ст.	9	1	2	6		9			9	
Тема 9. Поетична творчість О. Маковея, Я. Щоголева, О. Пчілки.	10	2	2	6		10			8	
Тема 10. Жанрово- стильова і тематична своєрідність творчості Ю. Федьковича.	10	2	2	6		10			10	
Разом за змістовим	38	6	8	24		38	1	2	35	

модулем 4										
Змістовий модуль 4. Особливості розвитку прози у 70-80-х роках XIX ст.										
Тема 11. Поетикальні особливості творчої спадщини П. Куліша.	10	2	2	6		10	1	1	8	
Тема 12. Творчість П. Мирного у контексті літературного процесу 70-80-х років XIX ст.	10	2	2	6		10			10	
Тема 13. Творча спадщина Б. Грінченка.	10	2	2	6		10		1	10	
Тема 14. Поетикальна парадигма творчості І. Нечуй- Левицького	12	2	2	8		12			11	
Разом за змістовим модулем 4	42	8	8	26		42	1	2	39	
ІНДЗ	20				20	20				20
ВСЬОГО ГОДИН:	150	22	28	80	20	150	4	8	118	20

4.2 ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна	Кількість годин заочна
1 семестр			
1	<i>Вирішення практичних завдань «Рання творчість Т. Шевченка»</i>	2	1
2	<i>Круглий стіл «Історична тема у ранній творчості Т. Шевченка»</i>	2	1
3	<i>Дискусія «Історіософічність творчості Т. Шевченка періоду «трьох літ»»</i>	2	1
4	<i>Семінар-практикум «Невольничча лірика Т. Шевченка»</i>	2	
5	<i>Семінар-дослідження «Творчість Марка Вовчка»</i>	2	1
6	<i>Рольова гра «Творчість С. Руданського»</i>	2	
Всього за 1 семестр		12	4
2 семестр			
7	<i>Вирішення практичних завдань «Особливості розвитку лірики та прози у 70-80-х роках XIX ст.»</i>	2	1
8	<i>Круглий стіл «Роман О. Стороженка «Марко Проклятий»: жанрово-композиційна специфіка</i>	2	
9	<i>Вирішення практичних завдань «Тематика творів Я. Щоголева, О. Пчілки»</i>	2	1
10	<i>Семінар-практикум «Новаторство Ю. Федьковича-прозаїка»</i>	2	
11	<i>Дискусія «Особливості поетики роману П. Куліша «Чорна рада»</i>	2	1
12	<i>Семінар-дослідження «Індивідуальні риси творчості Панаса Мирного</i>	2	

13	<i>Круглий стіл</i> «Повістевий доробок Б. Грінченка: традиції та новаторство»	2	1
14	<i>Вирішення практичних завдань</i> «Художній дискурс повістей І. Нечуя-Левицького «Микола Джеря» та «Кайдашева сім'я».	2	
	Всього за 2 семестр:	16	4
	Всього годин	28	8

Вирішення практичних завдань «Рання творчість Т. Шевченка»

План

1. Схарактеризуйте тематику ранньої лірики Т. Шевченка.
2. Здійсніть аналіз збірки «Кобзар».
3. У чому полягає новаторство Т. Шевченка в жанрі балади?
4. Проаналізуйте фольклорну основу, ліричні відступи, художньо-естетичний зміст балади «Причинна».
5. Зробіть висновки стосовно проблематики, сюжетно-композиційних особливостей балади «Тополя». І. Франко про баладу.
6. Проаналізуйте баладу «Утоплена»: сюжет, композицію, проблематику, поетику.

Завдання для самостійної роботи:

1. Робота в малих групах.
2. Кожна група – здійснює характеристику героїнь кожної балади та здійснює поетикальний аналіз творів.
3. Порівняйте народну баладу «Ой чие ж то жито...» з баладою Т. Шевченка «Тополя».

Результати доповісти на практичному занятті.

Рекомендована література:

1. Бовсунівська Т.В. Поетика Тараса Шевченка. Вибрані статті. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 224 с.

2. Бойцун І. Є. Історія української літератури (40-60-ті роки ХІХ століття): методичні рекомендації до практичних занять. Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Старобільськ, 2017. 168 с.
3. Івончак П. Українське віршування 40-х – 50-х років ХІХ століття. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук. 10.01.06 – теорія літ. Чернівці. 2016. 209 с.
4. Історія української літератури: у 12 т. Т. 4: Тарас Шевченко / за заг. ред. В. Дончика. Київ: Наукова думка, 2016. 782 с.
5. Філон М. І. Особистість Тараса Шевченка. Лінгвокультурний, художньо-мовний та літературно-профетичний виміри: монографія. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 516 с.
6. Черкас О. Маскулінне в поезії Тараса Шевченка: монографія. Київ: ВЦ «Академія», 2020. 128 с.

Круглий стіл «Історична тема у ранній творчості Т. Шевченка»

План

1. Зробіть висновки стосовно історичної основи поеми Т.Шевченка «Гамалія».
2. Поміркуйте стосовно близькості поеми «Гамалія» до народних дум та історичних пісень.
3. Розкрийте образ України у поемі «Іван Підкова» та у поезії «До Основ'яненка».
4. Поміркуйте з приводу історичної морфологізації як вираження національної туги за героїчним минулим у поемі «Тарасова ніч».
5. Висловіть власну думку стосовно особливостей художнього осмислення української історії в поемі «Гайдамаки».
6. Поміркуйте над історичною основою поеми «Гайдамаки», її джерелами, жанрово-композиційними особливостями.
7. Доведіть актуальність поглядів Т. Шевченка, втілених у його літературних творах (складність історичної долі українського народу, його боротьба за національне визволення).

Завдання для самостійної роботи:

1. Сформулюйте власну думку з приводу того, чи гайдамаки – злочинці чи месники?
 2. Напишіть есе «Сучасні уроки «Гайдамаків» за однойменною поемою Тараса Шевченка»
 3. Поміркуйте, чи можна сказати, що історична тематика творів Шевченка тотожна до тематики історичних народних пісень?
- Результати доповісти на практичному занятті.

Рекомендована література:

1. Калита О. «Свій» і «чужий»: лінгвістичний аспект концептів у поемі Тараса Шевченка «Гайдамаки». *Дивослово*. 2017. № 5. С. 34-37.
2. Ключек Г. Поезія Тараса Шевченка: сучасна інтерпретація. Київ: Освіта, 1998. 237 с.
3. Шевченкознавчі студії: збірник наукових праць. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, ВПЦ «Київський університет». 2019. Випуск 1(22). 400 с.
4. Харчук Р. Історична пам'ять Т.Г. Шевченка: спроба реконструкції: монографія. Київ: ВЦ «Академія», 2019. 216 с.
5. Черкас О. Маскулінне в поезії Тараса Шевченка: монографія. Київ: ВЦ «Академія», 2020. 128 с.
6. Філон М. І. Особистість Тараса Шевченка. Лінгвокультурний, художньо-мовний та літературно-профетичний виміри : монографія. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 516 с.
7. Черкас О. Маскулінне в поезії Тараса Шевченка: монографія. Київ: ВЦ «Академія», 2020. 128 с.

Дискусія «Історіософічність творчості Т.Шевченка періоду «трьох літ»»

План

1. Які ідейно-тематичні домінанти творчості Т. Шевченка періоду «трьох літ»?

2. У чому полягає проблема творчого методу Т. Шевченка періоду «трьох літ»?
3. Дискусія стосовно концепції поеми «Сон» («У всякого своя доля ...»), галереї сатиричних образів проблеми жанрового визначення твору.
4. Твір «Великий льох» – це поема чи містерія?
5. Гротеск як елемент поетики творів періоду «трьох літ» («Сон» («У всякого своя доля ...»), «Великий льох»).
6. Доведіть, що поема «Кавказ» – «гнівна інвектива» (І. Франко).
7. Поміркуйте, яке значення мають єретики в світовому прогресі (на основі поеми «Єретик» Т. Шевченка).
8. Чи є актуальним у наш час послання «І мертвим і живим...»?

Завдання для самостійної роботи:

1. Як характеризує автор у віршах збірки «Три літа» зміни у своєму ставленні до тогочасної дійсності?
 2. Підібрати аргументи-приклади з твору до дискусії: «Сон» – «сміливий маніфест слова проти темного царства».
- Результати доповісти на практичному занятті.

Рекомендована література:

1. Грабович Г. Шевченко як міфотворець. Семантика символів у творчості поета. Київ: Рад. письменник, 1991. 210 с.
2. Ключек Г. Поезія Тараса Шевченка: сучасна інтерпретація. Київ: Освіта, 1998. 237 с.
3. Черкас О. Маскулінне в поезії Тараса Шевченка: монографія. Київ: ВЦ «Академія», 2020. 128 с.
4. Шевченкознавчі студії: збірник наукових праць. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, ВПЦ «Київський університет». 2018. Випуск 21. 240 с.
5. Шевченкознавчі студії: збірник наукових праць. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, ВПЦ «Київський університет». 2019. Випуск 1(22). 400 с.

6. Філон М. І. Особистість Тараса Шевченка. Лінгвокультурний, художньо-мовний та літературно-профетичний виміри: монографія. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 516 с.
7. Янкович О., Ханчук І. Порівняльний аналіз п'єси Ф. Шиллера «Вільгельм Телль» та поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». *Всесвітня література та культура в навч. закладах України*. 2016. № 3. С. 5-7.

Семінар-практикум «Невольничча лірика Т. Шевченка»

План

1. Проаналізуйте естетичні обрії циклу поезій «В казематі» та структуру циклу.
2. Схарактеризуйте провідні мотиви віршів «Згадайте, братія моя...», «Н. Костомарову».
3. Поміркуйте, які функції виконує пророча кінцівка твору «Мені однаково, чи буду...».
4. Проаналізуйте фольклорну традицію поезії «Косар» та провідні мотиви поезії «Садок вишневий коло хати...».
5. Які поетикальні особливості автобіографічної лірики Шевченка періоду заслання?
6. Здійсніть аналіз поезій «У бога за дверми лежала сокира» та «П. С.». («Не жаль на злого, коло його...»).
7. Доведіть майстерність Шевченкової пейзажної й любовної лірики.
8. Схарактеризуйте жанрово-композиційні особливості автобіографічного твору «Художник».

Завдання для самостійної роботи:

1. Поміркуйте, чи можна стверджувати, що цикл Т. Шевченка «У казематі» - творчий подвиг поета. Чому Ви так вважаєте?
2. Як Ви вважаєте, чи збігається мораль сучасного суспільства з моральними принципами Т. Шевченка?

Результати доповіді на практичному занятті.

Рекомендована література:

1. Грабович Г. Шевченко як міфотворець. Семантика символів у творчості поета. Київ: Рад. письменник, 1991. 210 с.
2. Ключек Г. Поезія Тараса Шевченка: сучасна інтерпретація. Київ: Освіта, 1998. 237 с.
3. Черкас О. Маскулінне в поезії Тараса Шевченка: монографія. Київ: ВЦ «Академія», 2020. 128 с.
4. Шевченкознавчі студії: збірник наукових праць. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, ВПЦ «Київський університет». 2018. Випуск 21. 240 с.
5. Шевченкознавчі студії: збірник наукових праць. Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Випуск 20. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2017. 420 с.
6. Шевченкознавчі студії: збірник наукових праць. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, ВПЦ «Київський університет». 2019. Випуск 1(22). 400 с.

Семінар-дослідження «Творчість Марка Вовчка»

План

1. Які особливості оповідної манери Марка Вовчка?
2. Доведіть, що «Інститутка» – це соціально-психологічна повість.
3. Зробіть висновки стосовно проблематики, особливості композиції та сюжету повісті.
4. Проаналізуйте повість «Три долі» Марка Вовчка як першу психологічну повість в українській літературі.
5. Поміркуйте стосовно персонажної сфери повісті (любовний «багатокутник»).
6. Висловіть думку стосовно гендерної проблематики твору.
7. Проаналізуйте фольклорну основа повісті. Баладні мотиви.

Завдання для самостійної роботи:

1. Робота в мікрогрупах.

1 група досліджує особливості етнографічного реалізму в творах Марка Вовчка.

2 група досліджує своєрідність фольклорного підґрунтя в творах Марка Вовчка.

3 група досліджує специфіку психологізму творів Марка Вовчка.

4 група досліджує поетикальні особливості творів Марка Вовчка.

Результати доповісти на практичному занятті.

Рекомендована література:

1. Зубрихіна О. Композиційні особливості історичної повісті Марка Вовчка «Маруся». *Слово і Час*. 2018. № 3. С. 59-69.
2. Калантаєвська Г. П. Українська література XIX століття: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2016. 237 с.
3. Кизилова В. В. Марко Вовчок і літературна казка: авторський внесок у розбудову жанру. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Том 31 (70). № 1. Ч. 3. 2020. С. 145-150.
4. Кириченко В. Жіночі образи в «Народних оповіданнях» Марка Вовчка. *Філологічний часопис*. Вип. 1 (9). 2017. С. 148-158.
5. Ляшишина В. Фольклористичність викладу у творах Марка Вовчка. *Філологічні науки*. Літературознавство. 8(333). 2016. С. 89-92.
6. Терехова І. Художня специфіка забутої художньої прози Марка Вовчка. *Літературний процес: методологія, імена, тенденції: зб. наук. праць. (філологічні науки)*. 2022. № 19. С. 71-76.

Рольова гра «Творчість С.Руданського»

План

1. Яка тематична і жанрова своєрідність співомовок С. Руданського?
2. Поміркуйте, С. Руданський оригінальний у своїх співомовках чи інтерпретатор «чужих» сюжетів?
3. Зробіть висновки стосовно образу оповідача в співомовках С. Руданського.

4. Проаналізуйте засоби гумору і сатири у співомовках, інсценізуйте деякі з них.
5. Схарактеризуйте народнопісенну традицію у ліриці С. Руданського.
6. Зробіть висновки стосовно баладної творчості С. Руданського.

Завдання для самостійної роботи:

1. Моделювання ситуацій, зображених у співомовках С. Руданського у формі рольової гри.
2. Розіграйте сценку на сюжет власної співомовки.

Результати доповісти на практичному занятті.

Рекомендована література:

1. Алексєєв І. Нові вірші з архіву Степана Руданського. *Онтологічні виміри сучасної філології: матеріали міжнародної науково-практичної конференції*, м. Київ, 24–25 вересня 2020 р. Київ: Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, 2020. С. 6–14.
2. Алексєєв І. Світогляд і спадок Степана Руданського — відкриття цілісної картини. *Політики пам'яті української культури: Збірник тез та матеріалів всеукраїнської наукової конференції* (ОКЗ «Національний літературно-меморіальний музей Г.С. Сковороди», 20 травня 2017 року). Харків: Майдан, 2017. С. 9–12.
3. Бойцун І. Є. Історія української літератури (40-60-ті роки ХІХ століття): методичні рекомендації до практичних занять. Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Старобільськ, 2017. 168 с.
4. Вашків Л. П. Жанр віршової гуморески у творчій практиці Степана Руданського. *Від смішного до великого: феномен комічного в літературі та культурі* : [зб. наук. матеріалів конференції (Бердянськ, 28–29 вересня 2017 р.) / [гол. ред. О. П. Новик]. Бердянськ, 2017. С. 150-151.
5. Генвігай В. Лікар за професією, поет за покликом душі... *Наука і суспільство*. 2017. № 1-2. С. 44-49.

6. Грицай Л. Останній пізній романтик – Степан Руданський і «автор Пречудових українських байок» – Є. Гребінка. *Українська мова і література в школах України*. 2018. № 7-8. С. 49-50.

Вирішення практичних завдань

«Особливості розвитку лірики та прози у 70-80-х роках XIX ст.»

План

Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

1. Схарактеризуйте історико-культурні умови розвитку української літератури II половини XIX століття.
2. Проаналізуйте розвиток періодичних видань на Україні.
3. Зробіть висновки стосовно розвитку теоретичної думки на Україні.
4. Проаналізуйте реалізм як провідний художній напрям в українській літературі 70- 90-х рр. XIX ст. Різні стильові течії в ньому.
5. Схарактеризуйте основні здобутки української літератури II пол. XIX ст.
6. З'ясуйте, які теми і мотиви були провідними для художньої літератури того часу.

Завдання для самостійної роботи:

1. Зробіть висновки стосовно літературних дискусій окресленого періоду.

Результати доповісти на практичному занятті.

Рекомендована література:

1. Кордонець О.А., Кузьма О.Ю. Методичний посібник із курсу «Історія української літератури XIX століття» (для студентів спеціальності «українська мова та література» факультету післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки). Ужгород, 2015. 75 с.
2. Кириленко Н. І. Художньо-стильові тенденції літературного процесу 70-80-х роках XIX століття. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2024. Том 35 (74). № 1. Частина 2. С. 51-55.

3. Філон М. І. Особистість Тараса Шевченка. Лінгвокультурний, художньо-мовний та літературно-профетичний виміри: монографія. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 516 с.
4. Шевченко Т. М. Історія української літератури: 70—90ті рр. ХХ ст.: Методичні вказівки до курсу для студентів 3го курсу денного відділення філологічного факультету першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 «Філологія» спеціалізації «Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша — російська». Одеса: Астропринт, 2020. 32 с.

Круглий стіл «Роман О. Стороженка «Марко Проклятий»:
жанрово-композиційна специфіка

План

1. Мала проза письменника: сюжетно-композиційні особливості, проблематика, образи («Се така баба, що чорт їй на махових вилах чоботи подавав», «Не впустити рака з рота», «Вчи лінивого не молотом, а голодом»).
2. З'ясуйте джерела твору «Марко Проклятий».
3. Твір «Марко Проклятий»: особливості жанру.
4. Дискусії літературознавців х приводу жанру твору О. Стороженка.
5. Зробіть висновки з приводу авторської інтерпретації «мандрівного» сюжету. Схарактеризуйте засоби творення образу Марка.
6. Поміркуйте з приводу пригодництва та фантастики у романі.
7. Проаналізуйте поетику роману.

Завдання для самостійної роботи:

1. Поміркуйте, чи можна роман «Марко Проклятий» О. Стороженка назвати поєднанням національної фольклорної традиції та традицій західноєвропейського готичного роману.

Результати доповіді на практичному занятті.

Рекомендована література:

1. Вільна Я. Artistic interpretation of Ukrainian national consciousness and self-consciousness at the turn of the 18th-19th century by Oleksa Storozhenko. *Modern Engineering and Innovative Technologies*. 2023. 3(27-03). P. 93–102.
2. Красножон К. Фоноритміка оповідання «Закоханий чорт» Олекси Стороженка. *Слово і час*. 2018. № 1. С. 67-77.
3. Павлюк Н. Л. Концепти «мить» та «вічність» у поетикальній структурі роману О. Стороженка «Марко Проклятий». *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського*: [зб. наук. пр.]. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2018. Вип. 2 (22). С. 60-65.
4. Приходько І. Українська ідея в підтексті творів Олекси Стороженка. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2017. № 31-32. С. 11-16.
5. Свириденко О. Епістолярні джерела вивчення творчості Олекси Стороженка. *Рідна школа*. 2018. № 3-4. С. 50-54.

Вирішення практичних завдань «Тематика творів Я. Щоголева,

І. Манжури, О. Пчілки»

План

1. Проаналізуйте різноманітність творчих уподобань, багатогранність творчого доробку Олени Пчілки.
2. Зробіть висновки стосовно проблематики оповідань (на прикладі творів «Чад», «Збентежена вечеря», «Півтора оселедця», «Золота писанка», «Артишоки»), традицій і новаторства авторки.
3. Схарактеризуйте твори для дітей Олени Пчілки.
4. З'ясуйте, у чому полягає художня самобутність Я. Щоголева.
5. Проаналізуйте поеми І. Манжури «Трьомсин – богатир», «Іван Голик».

Завдання для самостійної роботи:

1. Зробіть висновки з приводу твердження «Діти – се наш дорогий скарб, се наша надія, се – молода Україна» (Олена Пчілка).

Результати доповіді на практичному занятті.

Рекомендована література:

1. Бандура Т. Й., Яремчук Н. В. Своєрідність художньої деталі в поетикальній системі ліричного наративу збірки Я. Щоголева «Ворскло». *Science and Education a New Dimension*. 2017. №35. С. 14-17.
2. Дзюбишина-Мельник Н. Олена Пчілка в дискурсі дитячої субкультури. *Збірник наукових праць "Педагогічна освіта: теорія і практика"*. Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. Івана Огієнка, Ін-т педагогіки НАПН України. 2010. Вип. 5. С. 105-110.
3. Крашеніннікова Т. Містичні назви персонажів української літературної казки XIX століття. *Записки з ономастики*. 2015. Вип. 18. С. 385-396.
4. Левчик Н. Художній дискурс поезії Олени Пчілки: до питання жанрової та образно-стильової еволюції. *Волинь філологічна: текст і контекст*. 2024. Вип. 37. С. 26-44.
5. Манжура Іван Іванович (1851-1893): біобібліогр. покажч. / Департамент культури і туризму Харків. облдержадмін., Харків. обл. універс. наук. б-ка ; укладач Л. О. Сашкова. Харків : ХОУНБ, 2021. 56 с.
6. Новик О. Мотиви та образи творів Якова Щоголева: проявлення традиції. *Актуальні проблеми української літератури і фольклору*. 2010. Вип. 14. С. 236-248.

Семінар-практикум «Новаторство Ю. Федьковича-прозаїка»

План

1. Проаналізуйте жанрово-стильову специфіку олітературеного народного оповідання Ю. Федьковича.
2. З'ясуйте особливості розробки художньої концепції пристрасті-кохання у новелістиці Ю.Федьковича («Люба-згуба», «Серце не навчити»).
3. Схарактеризуйте моральний ідеал письменника («Сафат Зінич», «Таліянка»).
4. Зробіть висновки стосовно тематики жовнірського життя у творчості Ю. Федьковича («Три як рідні брати», «Штефан Славич»).

5. Проаналізуйте соціальну загостреність конфлікту творів Ю. Федьковича, ліризм і їх пісенність.

Завдання для самостійної роботи:

1. Проза Ю. Федьковича: поєднання реалістичного та романтичного струменів.

Традиції та новаторство прозової спадщини Ю. Федьковича. Підберіть приклади з творів.

Результати доповісти на практичному занятті.

Рекомендована література:

1. Ковалець Л. «Нема світа понад рідне»: образ Буковини в художньому осягненні Юрія Федьковича. Пам'яті Миколи Івановича Юрійчука. *Слово і час*. 2016. № 1. С. 3-12.
2. Ковалець Л. Юрій Федькович: Історія розвитку творчої індивідуальності письменника : монографія. Київ : ВЦ «Академія», 2011. 440 с.
3. Кожолянко О. Етнографічні дослідження Юрія Федьковича та Григорія Купчанка в ХІХ столітті. *Народна творчість та етнологія*. 2017. Вип. 4 (368). С. 19–25.
4. «Син буковинського краю»: літературний портрет до 190-річчя від дня народження Юрія Федьковича / Чернівецька обл. б-ка для дітей; уклад. Т. Дудчак. Чернівці, 2024. 36 с.

Дискусія «Особливості поетики роману П. Куліша «Чорна рада»

План

1. Доведіть, що «Чорна рада» П. Куліша – перший український історичний роман.
2. Історична основа твору.
3. Зробіть висновки про взаємозв'язок західноєвропейського пригодницько-історичного роману та роману «Чорна рада».
4. З'ясуйте своєрідність композиції твору, проаналізуйте сюжетні лінії роману.

5. Дослідіть особливості групування образів, їх характеристику.
6. Зробіть висновки стовно мовностилістичних засобів твору та його взаємозв'язку з фольклором.
7. Поміркуйте з приводу суперечностей ідейно-тематичного характеру в романі і світогляду П. Куліша.

Завдання для самостійної роботи:

1. Поміркуйте з приводу проблемного питання: роман «Чорна рада» – проекція на сучасність. Підберіть приклади з твору.

Результати доповісти на практичному занятті.

Рекомендована література:

1. Івашків, В. М., Фольклор у науковому та письменницькому дискурсі Пантелеймона Куліша (1840–1850-ті роки). *Бюлетень. Наукове товариство ім. Шевченка в Америці. До 200-річчя Пантелеймона Куліша*. 2019. Вип. 48 (64). С. 10–15.
2. Федорук О. Роман П. Куліша «Чорна рада». Творча історія сцени на пасіці. *Слово і Час*. 2020. № 4. С. 51–63.
3. Федорук О. О. Полемічна примітка в первісному тексті роману Пантелеймона Куліша «Чорна рада» (Проблема адресата). *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філологія»*. 2020. Вип. 86. С. 15–19.
4. Терехова І. Легенди в історичному романі Пантелеймона Куліша «Черная рада. Хроника 1663». *Вісник Маріупольського державного університету*. 2021. Вип. 25. С. 101-110.
5. Щербина С., Красюк В. Пантелеймон Куліш як творець модерної української нації та його «хутірська «філософія». *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. Т. 33 (72). № 1. 2022. С. 124-129.

Семінар-дослідження «Індивідуальні риси творчості Панаса Мирного»

План

1. З'ясуйте художні особливості ранніх творів («Лихий попутав», «П'яниця»).
2. Дослідіть новий тип позитивного героя із середовища української інтелігенції в повісті «Лихі люди».
3. Проаналізуйте художню своєрідність твору П. Мирного.
4. Роман «Хіба ревуть воли, як ясла повні»: історія написання, жанрова специфіка твору.
5. Дослідіть особливості сюжету і композиції роману «Хіба ревуть воли, як ясла повні».

Завдання для самостійної роботи:

1. Поміркуйте, яке значення має правильний життєвий вибір для становлення і самореалізації людини?
2. Дослідіть поетику назв творів П. Мирного. Підберіть приклади з твору.

Результати доповідати на практичному занятті.

Рекомендована література:

1. Матвеева Т. С. Хроноплощина великої епіки Панаса Мирного: специфіка оприявлення. *Філологічні трактати*. 2018. Т. 10. № 1. С. 135-142.
2. Починок Л.І. «Світ правди і любові»: християнський вектор життєтворчості Панаса Мирного. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія: збірн. наук. праць. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 50. Т. 2. С. 46–50.
3. Починок Л.І. У світлі «Книги Йови»: біблійний ракурс роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?». *Іван Огієнко і сучасна наука та освіта*: наук. зб.: Серія історична та філологічна. Вип. XIII. Кам.-Под.: КПНУ, 2016.
[URL:https://shron1.chtyvo.org.ua/Pochynok_Liudmyla/U_svitli_Knyhy_Yovy_biblii_nyi_rakurs_romanu_Panasa_Myrnoho_Khib_a_revut_voly_iak_iasla_povni.pdf](https://shron1.chtyvo.org.ua/Pochynok_Liudmyla/U_svitli_Knyhy_Yovy_biblii_nyi_rakurs_romanu_Panasa_Myrnoho_Khib_a_revut_voly_iak_iasla_povni.pdf)
 ?

4. Хачатурян К. Особливості часо-просторової організації роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?». *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини*. 2020. № 3. С. 74–78.
5. Хачатурян К. Хронотопічні особливості роману Панаса Мирного «Повія». *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2020. Vol. 8 (71), Issue 240. Р. 23–27.
6. Хачатурян К. Р. Художній час і простір у романістиці Панаса Мирного. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Харків: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, 2021. 224 с.

Круглий стіл «Повістевий доробок Б. Грінченка:

традиції та новаторство»

План

1. Зробіть висновки стосовно «малої» прози Б. Грінченка.
2. Доведіть, що для оповідань «Хата», «Дзвоник», «Сама, зовсім сама», «Як я вмер», «Батько та дочка», «Серед чужих людей» характерне екзистенційне світобачення письменника.
3. Проаналізуйте переборювання традицій реалістичної манери, звернення до модерністських тенденцій письма у творах для дітей Б.Грінченка («Олеся», «Сестричка Галя», «Кавуни», «Украла») та ін.
4. Доведіть символічне навантаження повісті з життя інтелігенції – «Сонячний промінь».

Завдання для самостійної роботи:

1. Проблема традицій та новаторства в творчій спадщині письменника. Поміркуйте та підберіть приклади з твору.

Результати доповісти на практичному занятті.

Рекомендована література:

1. Гальчук О. В. Художні моделі відчуження в дитячих оповіданнях Бориса Грінченка: текст і контекст. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Т. 31. С. 200-206.

2. Єсипенко Д. Історія створення повісті Бориса Грінченка «Під тихими вербами». *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2011. Вип. 26. С. 46-49.
3. Нечаюк Л. Г. Художнє моделювання проблеми української інтелігенції другої половини ХІХ ст. в повістях Б. Грінченка. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. 2016. Вип. 22. С. 21-24.
4. Родінова Н. Л. Просвітницька робота Бориса Грінченка. *Освітній дискурс*. Гуманітарні науки. 2018. Вип. 9. С. 80-90.

Вирішення практичних завдань «Художній дискурс повістей І. Нечуя-Левицького «Микола Джеря» та «Кайдашева сім'я»

План

1. Проаналізуйте жанрово-тематичну різноманітність прози І.С.Нечуя – Левицького.
2. Дослідіть повість «Микола Джеря» як досягнення української аналітичної прози у зображенні кріпацтва та причин бунтарства.
3. Проаналізуйте відображення рис національного менталітету в ситуації пореформеного села у повісті «Кайдашева сім'я».
4. Схарактеризуйте засоби гумору в повісті «Кайдашева сім'я».
5. Поміркуйте, у чому полягає актуальність творів І. С. Нечуя-Левицького.

Завдання для самостійної роботи:

1. Поміркуйте з приводу утвердження цінностей національної етики засобами комічного.

Результати доповідати на практичному занятті.

Рекомендована література:

1. Кавун Л. Повість Івана Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я» і мімезис. *Actual problems of ukrainian literature and folklore*. 2018. № 26. Р. 97-105.
2. Ліпницька І. Постать і творчість Івана Нечуя-Левицького в науковій рецепції Сергія Єфремова. *Сучасні тенденції розвитку освіти й науки: проблеми та перспективи*. Львів–Кельце, 2017. Вип. 1. С. 336-341.

3. Муравецька Я. Функціонування компонентів візуального у повісті Івана Нечуя-Левицького «Бурлачка». *Слово і час*. 2017. № 3. С. 69-72.
4. Муравецька Я. Реалізм у теоретичному осмисленні Івана Нечуя-Левицького. *Електронне видання Київського університету імені Бориса Грінченка «Синопсис: текст, контекст, media»*. 2018. № 3(23).
посилання: <http://synopsis.kubg.edu.ua/index.php/synopsis/article/view/304>
5. Zemliana, S. «Contemporary Television Reading of I. Nechuy-Levytsky's Novel 'Kaidash's Family': Semiotic Aspect». *Pitannâ literaturoznavstva*. № 109. June 2024. Pp. 92-116.

1.3. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Форма контролю
		Денна	Заочна	
	1 семестр			
1	Багатогранність творчої діяльності Тараса Шевченка, його місце в історії української літератури та в розвитку суспільно-політичної, філософської та естетичної думки. Періодизація творчості.	4	6	Індивідуальна, групова співбесіда, усне опитування, перевірка практичних завдань
2	Соціально-побутові поеми «Катерина», «Мар'яна-черниця», «Слепая». Новаторство Шевченка в цьому жанрі. Життєва основа творів, соціальний та морально-етичний характер конфлікту, новий герой. Героїко-історична епопея «Гайдамаки». Історичні джерела та літературний генезис твору. Жанрова своєрідність, особливості композиції,	4	5	

	гуманістична спрямованість проблематики.			
3	Історичні поеми й вірші («Чернець», «Іржавець», «Заступила чорна хмара», «У неділеньку святую» та ін.) Віршова історична трагедія «Никита Гайдай» (1841). Історико-побутова драма «Назар Стодоля»: конфлікт, образи дійових осіб, характер їх художнього розкриття. Зв'язок п'єси з драматургією І. Котляревського. Особливості творчого методу Т. Шевченка-драматурга.	4	7	
4	Прозова розробка сюжетів поем («Наймичка», «Варнак», «Княжна»). Автобіографічні мотиви повісті «Художник». Проблема кріпацтва як найбільшого народного лиха (повість «Княгиня», «Варнак», «Музыкант», «Несчастный», «Прогулка с удовольствием и не без морали»). Проблема впливу середовища на становлення особистості («Близнцы», «Несчастный»).	4	6	
5	«Народні оповідання» Марка Вовчка та їх значення в розвитку реалістичної прози. Перехід до об'єктивно-повістєвої форми оповіді в повісті «Маруся». Ідейне багатство твору. Причини популярності в	8	10	

	українських та зарубіжних читачів. Своєрідність побудови й зображальних засобів у героїко-романтичній повісті-казці «Кармелюк».		
6	Поетикально-стильові особливості роману А. Свидницького «Люборацькі». Історія написання та видання роману. Жанрові особливості твору. Сюжетно-композиційна організація роману «Люборацькі». Проблематика твору, ідейне звучання. Образи роману «Люборацькі» та способи їх типізації. Байкарська спадщина Л. Глібова. Особливості та генеза жанру байки, проблематика, образність та стиль.	6	10
	Всього за 1 семестр:	30	44
	2 семестр		
7	Розвиток літератури в 70-80 роках. Соціально-культурні особливості періоду. Розвиток українського національного руху. Документальний напрямок в українській історіографії.	6	8
8	Галицько-руське письменство та статті М. Драгоманова.	6	9
9	Літературно-критична діяльність та художні пошуки О. Кониського	6	8
10	Концептуальна парадигма Ю. Федьковича. Шевченкові традиції	6	10

	в поезіях «Оскресни, Боян», «Осьмий поменник», «Співанка».		
11	Художня інтерпретація біблійних сюжетів у збірці «Дзвін». Жанрові пошуки в поетичних збірках П. Куліша. Втілення ідеї культурництва, просвіти у збірці «Хуторна поезія» П. Куліша. Інтимно-сповідальна лірика П. Куліша	6	8
12	Особливості художнього моделювання кріпаччини і пореформеної доби у творах Панаса Мирного «Лихе давнє і сьогочасне», «Лихий попутав».	6	10
13	Соціально-культурні умови, що формували творчість Б. Грінченка. Літературно-естетичні погляди. Просвітницька діяльність.	6	10
14	Особливості авторського художнього моделювання тогочасної дійсності у повістях та романах І. Нечуя-Левицького. Драматургія письменника.	8	11
Всього за 2 семестр:		50	74
ВСЬОГО ГОДИН:		80	118

Завдання № 1. Самостійно підготувати теми:

Прозова спадщина Т. Шевченка

План

1. Автобіографічність повісті «Художник».
2. Порівняльний аналіз однойменних поем і повістей («Наймичка», «Варнак», «Княжна» – «Княгиня»).
3. Проблематика повісті «Близнецы».
4. Ідейно-художній аналіз повісті «Музыкант».
5. Особливості творчого методу Т. Шевченка-прозаїка.
6. «Журнал» – зразок Шевченкової мемуарної прози.

Рекомендована література:

1. Лабач М. М. Рецепція творчості Тараса Шевченка в сучасному молодіжному середовищі [Електронний ресурс]. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*. 2014. № 9. С. 211-215. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vldubzh_2014_9_31
2. Філон М. І. Особистість Тараса Шевченка. Лінгвокультурний, художньо-мовний та літературно-профетичний виміри: монографія. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 516 с.
3. Шевченківські читання : матеріали Всеукр. міждисц. сем. молодих учених, аспірантів і студентів (27 бер. 2014 р., м. Чернігів) / ред. кол. В. А. Личковах, О.І. Крук, Н.А. Ємець, І.О. Гаценко, С.В. Киселиця; ЧНТУ. Чернігів : Вид-во ЧНТУ, 2014. 133 с.
4. Шевченкознавчі студії: збірник наукових праць. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, ВПЦ «Київський університет». 2018. Випуск 21. 240 с.
5. Шевченкознавчі студії: збірник наукових праць. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, ВПЦ «Київський університет». 2019. Випуск 1(22). 400 с.

Біблійні мотиви у творчості Тараса Шевченка

План

1. Місце Бога у житті Т. Шевченка.
2. Проблема віри в циклі «Давидові псалми».

3. Біблійні царі та піднесення їх до рангу «святих» владик у поемі «Царі» та вірші «Саул».
4. Сатира на сучасну Шевченкові дійсність у поезії «Во Іудеї во дні они».
5. Пророчий характер переспівів «Осії. Глава XIV», «Ісайя. Глава 35», «Світе тихий! Світе ясний!».

Рекомендована література:

1. Грабович Г. Шевченко як міфотворець. Семантика символів у творчості поета. Київ: Рад. письменник, 1991. 210 с.
2. Грибан Г. Біблійні мотиви і пророцтво майбутнього у творчості Тараса Шевченка. *Волинь - Житомищина*. 2010. № 21. С. 36-41.
3. Ключек Г. Поезія Тараса Шевченка: сучасна інтерпретація. Київ: Освіта, 1998. 237 с.
4. Філон М. І. Особистість Тараса Шевченка. Лінгвокультурний, художньо-мовний та літературно-профетичний виміри: монографія. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 516 с.
5. Тарас Шевченко і сучасна суспільно-культурна ситуація / упорядник В. Поліщук. Черкаси: Видавчиня Чабаненко Юлія, 2024. 238 с.
6. Шевченківські читання: матеріали Всеукр. міждисц. сем. молодих учених, аспірантів і студентів (27 бер. 2014 р., м. Чернігів) / ред. кол. В. А. Личковах, О.І. Крук, Н.А. Ємець, І.О. Гаценко, С.В. Киселиця; ЧНТУ. Чернігів: Вид-во ЧНТУ, 2014. 133 с.

Жіноча доля в оповіданнях Марка Вовчка

План

1. Оповідання «Козачка»: специфіка системи персонажів (контраст, деталі портрета, внутрішній монолог).
2. Трагедія жіночої долі в оповіданнях «Одарка», «Горпина», «Ледащиця» (роль та місце символічних образів).
3. Трагедія матері в оповіданні «Два сини».
4. Місце «Народних оповідань» Марка Вовчка в історії української літератури.

Рекомендована література:

1. Ключек Г. Українськість художнього світу «Народних оповідань» Марка Вовчка. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2023. № 203. С. 32–41.
2. Ляшишина В. Фольклористичність викладу у творах Марка Вовчка. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2016. № 8 (333). С. 89-92.
3. Цимбал Б. «Народні оповідання» Марка Вовчка: втрати, пошуки, знахідки. *Слово і час*. 2014. № 1. С. 90-97.

Поетикальна парадигма роману «Люборацькі» А. Свидницького

План

1. Історія написання та творчий задум роману.
2. Проблема загибелі молодого людини в умовах тогочасної системи освіти. Образ Антося Люборацького.
3. Наслідки впливу польсько-шляхетського виховання на формування жінки. Образ Масі.
4. Жанрово-стильові особливості твору.
5. Роль роману в розвитку української психологічної прози. Проблематика твору.

Рекомендована література:

1. Зарва В. Жанровий синкретизм роману «Люборацькі». *Наукові записки. Серія: Літературознавство/* За ред. проф. М. Ткачука. Тернопіль: ТНПУ, 2006. Вип. XIX. С.45 – 54.
2. Лопушан Т.В. Проблеми національної культури та освіти в романі А.Свидницького «Люборацькі» в регіональному контексті історичної Уманщини. *Наукові записки науково-дослідної лабораторії «Етнологія Черкаського краю»*. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2014. С.124-130.

3. Чик О. Феміністичний дискурс у романах «Люборацькі» А. Свидницького та «Effi Briest» Т. Фонтане. Волинь філологічна: текст і контекст. 2015. Вип. 19. С. 300-309.
4. Шевчук В. Класик «розумного битопису». Свидницький А. Люборацькі. Оповідання. Нариси ст. / Упорядник Раїса Мовчан. Київ: А.С.К., 2006. С. 5 – 46.

Художньо-стильові особливості поезії Юрія Федьковича.

План

1. Ідейно-тематичний зміст та основні мотиви поетичних творів Ю. Федьковича.
2. Своєрідність форми, образотворення, жанрові різновиди, тематика поетичних творів митця.
3. Жовнірська тема в поезії Ю. Федьковича.
4. Патріотична лірика поета.
5. Новаторство тематики, проблематики ліричної творчості Ю. Федьковича.

Рекомендована література:

1. Маковей О. Життєпис Осипа Юрія Гординського-Федьковича. Чернівці: Золоті литаври, 2005. 432 с.
2. Маленицька О. Кольороназви в поезії Юрія Федьковича. *Лінгвостилістичні студії*. 2016. Вип. 4. С. 131-143.
3. Юрій Федькович у спогадах сучасників / упоряд., передм., примітки Лідії Ковалець. 2-е вид., доповн. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2019. 320 с.

Соціально-психологічний роман П. Мирного «Повія»

План

1. Жанрово-композиційні особливості твору П. Мирного.
2. Проблематика роману «Повія».
3. Специфіка хронотопу роману П. Мирного.
4. Засоби психологізму у творі «Повія».

5. Христя Притиківна – новий соціально-психологічний тип в українській літературі.

Рекомендована література:

1. Мельникова К. Філософія фаталізму в романах Т. Гарді «Тесс із роду Дербервіллів» і Панаса Мирного «Повія». *Проблеми сучасного літературознавства*: зб. наук. пр. Одес. нац. ун-т імені І. І. Мечникова. Одеса, 2014. Вип. 19. С. 340–349.
2. Хачатурян К. Р. Художній час і простір у романістиці Панаса Мирного. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за напрямком підготовки 035 – Філологія (українська література). Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, Харків, 2021. 224 с.
3. Хачатурян К. Хронотопічні особливості роману Панаса Мирного «Повія». *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2020. Vol. 8 (71), Issue 240. P. 23–27.

Особливості проблемно-тематичного комплексу повісті І. Нечуя-Левицького «Хмари»

План

1. Повість І. Нечуя-Левицького «Хмари» в українському літературному процесі 1870-1890 рр.
2. Специфіка проблематики та тематики твору.
3. Особливості системи персонажів повісті.
4. Поетикальна парадигма твору «Хмари».
5. Особливості традицій і новаторства в творі «Хмари».

Рекомендована література:

1. Бандура, Т. Урбаністичні пейзажі в романі І. Нечуя-Левицького «Хмари»: функціональний аспект. *Науковий вісник Ужгородського університету* : серія: Філологія / гол. ред. Г.В. Шумицька. Ужгород: Говерла, 2018. Вип. 1 (39). С. 90-93.

2. Вихор О. Ю. Життєвий і творчий шлях І.С. Нечуя-Левицького [Текст]: (на основі музейних архівів): 10 кл. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2018. № 22-24. С. 41-48.
3. Мялковська Л. Мова художніх творів І. Нечуя-Левицького : етнокультурний аспект. *Лінгвостилістичні студії*. 2015. Вип. 3. С. 110-117.
4. Muravetska, Y. Реалізм у теоретичному осмисленні Івана Нечуя-Левицького. *Синопис: текст, контекст, media*. 2018. № 3(23). С. 17–25.

Жанрово-стильове багатство «малої прози» Б. Грінченка

План

1. Б. Грінченко в українській літературі і культурі.
2. Оповідання «Хата», «Дзвоник», «Сама, зовсім сама», «Як я вмер», «Батько та дочка», «Серед чужих людей» в контексті екзистенціального світобачення Б. Грінченка.
3. Жанрово-стильові особливості оповідань «Олеся», «Сестричка Галя», «Кавуни», «Украла».
4. Специфіка портретування в малій прозі Б. Грінченка.

Рекомендована література:

1. Гальчук О. В. Художні моделі відчуження в дитячих оповіданнях Бориса Грінченка: текст і контекст. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Т. 31. С. 200-206.
2. Єсипенко Д. Історія створення повісті Бориса Грінченка «Під тихими вербами». *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2011. Вип. 26. С. 46-49.
3. Нечаюк Л. Г. Художнє моделювання проблеми української інтелігенції другої половини ХІХ ст. в повістях Б. Грінченка. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія. 2016. Вип. 22. С. 21-24.
4. Родінова Н. Л. Просвітницька робота Бориса Грінченка. *Освітній дискурс*. Гуманітарні науки. 2018. Вип. 9. С. 80-90.

Завдання № 2.

- Проаналізуйте риси образотворчого мистецтва в пейзажній ліриці Тараса Шевченка.
- Дослідіть специфіку художнього простору та часу у творчості Т. Г. Шевченка.
- Доведіть, що «Щоденник» Тараса Шевченка – художній твір. Відповідь аргументуйте прикладами.
- Визначте стильові особливості прози Марка Вовчка.
- Проаналізуйте феміністичний дискурс у романі «Люборацькі» А. Свидницького.
- Проаналізуйте особливості використання вальтер-скоттівської моделі у творчості Пантелеймона Куліша.
- З'ясуйте, чому Юрія Федьковича називають «буковинським соловейком».
- Проаналізуйте творчу спадщину Олени Пчілки в оцінці сучасного літературознавства.
- З'ясуйте місце повісті І.Нечуя-Левицького «Хмари» в українському літературному процесі 1870-1890 рр.
- Дослідіть риси національного менталітету в ситуації пореформеного села у повісті «Кайдашева сім'я».

5. ІНДИВІДУАЛЬНІ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ (доповідь)

(одна тема за вибором)

1 семестр

№	Тематика (за вибором)	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Елементи гротеску в творчості Т. Шевченка періоду «трьох літ».		
2	Жіночі образи у світлі естетики страждання (на матеріалі поетичної творчості Т. Шевченка).		
3	Психологізм персонажів збірки Марка Вовчка «Народні		

	оповідання».		
4	А.Свидницький та його роман «Люборацькі».		
5	Творча оригінальність С. Руданського у жанрі гуморески.		
6	Психологізм персонажів збірки Марка Вовчка «Народні оповідання».		
7	Традиції і новаторство байок Л.Глібова.		
8	Роль і місце творів Т. Г. Шевченка в українській дитячій літературі.		
9	Повість «Інститутка» Марка Вовчка – «одна з найкращих перлин нашої літератури» (І. Франко).		
10	Еволюція образу жінки-матері у творах Т.Шевченка («Катерина», «Сова», «Наймичка», «Марія»).		
	ВСЬОГО:	10	10

5.4. Індивідуальні навчально-дослідне завдання (есе)

2 семестр

№	Тематика (за вибором)	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Різноманітність типів характерів і структурних особливостей оповідної прози у творчості І. Нечуя-Левицького.		
2	Художня еволюція повістєвого жанру у творчості Б. Грінченка.		
3	Жанрово-тематичні обрії прози Панаса Мирного.		
4	Композиція драми І. Нечуя-Левицького «На Кожум'яках».		
5	Поетика повісті Б. Грінченка «Сонячний промінь».		
6	Характери персонажів у повісті Б. Грінченка «Серед темної ночі».		

7	Композиційні особливості повісті Б. Грінченка «На розпутьті».		
8	Характери та засоби їх розкриття в романі П. Мирного «Повія»		
9	Види пейзажів у повісті І. Нечуя-Левицького «Микола Джеря»		
10	Характери та засоби їх розкриття в романі І. Нечуя-Левицького «Хмари»		
	Разом	10	10

6. ВАРІАНТИ МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1.

I. Новаторство Т. Шевченка в жанрі балади.

II. Особливості оповідної манери Марка Вовчка (на прикладі «Народних оповідань»).

III. Тести.

1. Назвіть першого перекладача творів Марка Вовчка на іноземну мову:

- а) Д.Писарєв;
- б) І.Тургенєв;
- в) П.-Ж.Сталь (Етцель);
- г) Жюль Верн.

2. Хто з героїв роману П. Куліша «Чорна рада» є історичними особами?

- а) Сомко, Шрам, Брюховецький;
- б) Васюта, Сомко, Шрам;
- в) Золотаренко, Чорногор, Гвинтовка;
- г) Кирило Тур, Черевань, Шрам.

3. Сюжетною основою для написання роману «Хіба ревуть воли...» Панаса Мирного й Івана Білика став нарис

- а) «Чіпка»;
- б) «Пропаща сила»;
- в) «Подоріжжя од Полтави до Гадячого»;

г) «Лихі люди».

4. До композиційних особливостей повісті «Кайдашева сім'я» не належить:

а) поділ твору на дев'ять частин;

б) детальний опис весілля Карпа і Лавріна;

в) нагнітання сцен сварок, колізій;

г) розкриття характерів героїв через діалоги.

5. Які два великі романи принесли славу Панасу Мирному?

а) «Хіба ревуть воли, як ясла повні...?», «Повія»;

б) «Хіба ревуть воли, як ясла повні...?», «Лихі люди»;

в) «Хіба ревуть воли, як ясла повні...?», «П'яниця».

Варіант 2.

I. Жанрово-композиційні особливості автобіографічного твору «Художник».

II. Особливості баладної творчості С. Руданського.

III. Тести.

1. Хто з письменників другої половини XIX ст. був першим редактором і видавцем творів Марка Вовчка?

а) Т.Шевченко;

б) М.Костомаров;

в) С.Руданський.

2. Які із названих поетичних збірок належать Я. Щоголеву?

а) «Пролісок», «Ворскло»;

б) «З вершин і низин», «Ворскло»;

в) «Ворскло», «Слобожанщина»;

г) «Слобожанщина», «Мій Ізмарагд».

3. Яку збірку П. Куліш відкрив поезією «До кобзи»?

а) «Дзвін»;

б) «Досвітки»;

в) «Хуторна поезія»;

г) «Позичена кобза».

4. Родина Балашів з повісті «Кайдашева сім'я» живе:

- а) на Запоріжжі;
- б) Семигорах;
- в) Западинцях;
- г) Зачіплянцях.

5. Як називалася перша редакція повісті, що стала романом?

- а) «Чіпка»;
- б) «Пропаща сила»;
- в) Хіба ревуть воли, як ясла повні...?».

Варіант 3.

I. Мотиви та структура циклу поезій «В казематі».

II. Засоби психологізму в повісті «Три долі» Марка Вовчка.

III. Тести.

1. Який літопис використав П. Куліш як історичне джерело для написання «Чорної ради»?

- а) Київський літопис;
- б) Галицько-Волинський літопис;
- в) Літопис Григорія Грабянки;
- г) Літопис Самовидця.

2. Назвіть жанр твору «Хіба ревуть воли, як ясла повні...?»:

- а) соціально - психологічний роман;
- б) соціально - побутовий роман;
- в) соціально - науковий роман;
- г) історичний роман.

3. Якого року вийшла перша книжка «Народних оповідань» Марка Вовчка?

- а) 1857;
- б) 1858;
- в) 1867;
- г) 1877.

4. Представників якої соціальної групи найповніше змалював у своїх художніх творах Ю. Федькович?

- а) козаків;
- б) селян;
- в) рекрутів;
- г) опришків.

5. Хто сказав, що повість І. С. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я» – «сміх крізь сльози»?

- а) Панас Мирний;
- б) Іван Франко;
- в) Олена Пчілка.

Варіант 4.

1. Майстерність Шевченкової пейзажної й любовної лірики.

II. Засоби гумору та сатири співомовок С. Руданського.

III. Тести.

1. Як називається персонаж, від імені якого ведеться оповідь у повісті Ю. Федьковича «Люба-згуба»?

- а) Онуфрій;
- б) Василь;
- в) Юрій;
- г) Яків.

2. Хто з героїв роману П. Куліша «Чорна рада» є історичними особами?

- а) Сомко, Шрам, Брюховецький;
- б) Васюта, Сомко, Шрам;
- в) Золотаренко, Чорногор, Гвинтовка;
- г) Кирило Тур, Черевань, Шрам.

3. Хто з героїв повісті «Кайдашева сім'я»

Був дуже богомільний, бо ходив до церкви щонеділі не тільки на службу, а навіть на вечірню, говорив два рази на рік, горнувся до духовенства, любив молитись і постити?

- а) Карпо;
- б) Лаврін;

в) Омелько;

г) Іван.

4. Який твір Марко Вовчок присвятила Тарасові Шевченку?

а) «Горпина»;

б) «Кармелюк»;

в) «Інститутка»;

г) «Сестра».

5. Хто з персонажів роману «Любодорцькі» найчастіше згадує свого покійного татуня?

а) Мася;

б) Антоць;

в) Орія;

г) паніматка Любодорцька.

Варіант 5.

I. Поетика роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

II. Громадянська лірика Б. Грінченка.

III. Тести.

1. В якому творі П. Куліша головним персонажем є козак Голка, якого «серцем козаки шанують»?

а) в оповіданні «Гордовита пара»;

б) у романі «Чорна рада»;

в) у поемі «Великі проводи»;

г) у поемі «Зазивний лист до української інтелігенції».

2. В якій поемі Т.Шевченко висвітлив образ Яна Гуса:

а) «Сон»;

б) «Неофіти»;

в) «Єретик»;

г) «Кавказ».

3. У романі "Хіба ревуть воли..." арешт Чіпки є

а) розв'язкою;

- б) розвитком дії;
- в) кульмінацією;
- г) зав'язкою.

4. У якому журналі Л. Глібов друкував свої твори для дітей?

- а) «Барвінок»;
- б) «Ластівка»;
- в) «Дзвін»;
- г) «Мета»

5. Хто є автором відомої української пісні «Повій, вітре, на Україну...»?

- а) Л. Глібов;
- б) І. Франко;
- в) М. Старицький;
- г) С. Руданський.

Варіант 6.

I. Особливості екзистенційного світобачення в «малій» прозі Б. Грінченка.

II. Засоби сатири та гумору в творі І. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я».

III. Тести.

Які із названих творів належать А. Свидницькому?

- а) «Лихий попутав», «Жебраки», «Великдень у подолян», «Три як рідні брати»;
- б) «Хоч з моста та в воду», «Сафат Зінич», «Вугляр», «Жебраки»;
- в) «Хоч з моста та в воду», «Жебраки», «Гаврусь і Катруся», «Великдень у подолян»;
- г) «Жебраки», «Гаврусь і Катруся», «П'яниця», «Великдень у подолян».

2. Про чий вроду пише П. Куліш у своєму оповіданні-ідилії «Оріся», що «вона краща й над ясною зорю в погоду, краща й над повний місяць серед ночі, краща й над саме сонце, що звеселяє й рибу в морі, і звіря в дуброві, і мак у городі»?

- а) Про красу легендарної дівчини із Турової кручі;
- б) про вроду Орісі;
- в) про красу Орісиної подруги;
- г) про вроду матері Орісі в молодості.

3. Вкажіть, хто брав найактивнішу участь у звільненні Т. Шевченка з кріпацтва:

- а) Микола І та його наближені;
- б) Є. Гребінка;
- в) В. Жуковський, К. Брюллов, М. Вієльгорський;
- г) цариця Олександра Федорівна.

4. У яких роках видавався перший український літературно-науковий журнал «Основа»?

- а) 1847-1848;
- б) 1861-1862;
- в) 1862-1863;
- г) 1866-1867.

5. Назвіть тижневик, який видавав Л. Глібов?

- а) «Украинский вестник»;
- б) «Дзвінок»;
- в) «Ластівка»;
- г) «Черниговский листок».

Варіант 7.

1. Традиції і новаторство роману П. Куліша «Чорна рада».

II. Символічне навантаження повісті з життя інтелігенції «Сонячний промінь»

Б. Грінченка.

III. Тести.

Що лягло в основу твору О. Стороженка «Марко Проклятий»?

- а) Переказ про Максима Кривоноса;
- б) легенда про Марка Проклятого;
- в) історична пісня про Максима Залізняка;
- г) дума про Самійла Кішку.

Які із названих творів увійшли до першої книжки (тому) «Народних оповідань» Марка Вовчка?

- а) «Сестра», «Горпина», «Чумак», «Данило Гурч», «Отець Андрій»;
- б) «Сестра», «Козачка», «Чари», «Ледащиця», «Данило Гурч», «Горпина»;

- в) «Козачка», «Сестра», «Два сини», «Максим Гримач», «Отець Андрій», «Ледащиця»;
- г) «Викуп», «Свекруха», «Сестра», «Одарка», «Козачка», «Горпина», «Два сини», «Не до пари».
3. Іван Нечуй-Левицький започаткував в українській літературі:
- а) соціально-побутову повість;
- б) соціально-психологічний роман;
- в) ліро-епічний роман;
- г) історична повість.
4. Яку збірку П. Куліш відкрив поезією «До кобзи»?
- а) «Дзвін»;
- б) «Досвітки»;
- в) «Хуторна поезія»;
- г) «Позичена кобза».
5. Що лягло в основу твору О. Стороженка «Марко Проклятий»?
- а) Переказ про Максима Кривоноса;
- б) легенда про Марка Проклятого;
- в) історична пісня про Максима Залізняка;
- г) дума про Самійла Кішку.

Варіант 8.

1. Тематика жовнірського життя у творчості Ю. Федьковича («Три як рідні брати», «Штефан Славич»).
- II. Тема інтелігенції в творах Б. Грінченка (повісті «Сонячний промінь», «На розпутьті»).
- III. Тести.
1. Які із названих творів увійшли до другої книжки (тому) «Народних оповідань» Марка Вовчка?
- а) «Чари», «Ледащиця», «Два сини», «Не до пари»;
- б) «Викуп», «Чари», «Два сини», «Не до пари»;
- в) «Свекруха», «Викуп», «Чари», «Два сини»;

г) «Сон», «Викуп», «Два сини», «Не до пари».

2. Під якими псевдонімами друкував свої твори Л. Глібов?

- а) Вартовий, Граб, дідусь Кенир;
- б) Мирон, Вільхівський, капітан Бонвіван;
- в) дідусь Кенир, капітан Бонвіван, Простодушний;
- г) Вільхівський, Панько, Простодушний

3. «Заповіт» було написано:

- а) у 1861 р.;
- б) у 1845 р.;
- в) у 1850 р.;
- г) у 1824 р.

4. Перший друкований твір Панаса Мирного:

- а) «Лихо давнє і сьогочасне»;
- б) «Лихий попутав»;
- в) «Лихі люди»;
- г) «П'яниця».

5. Хто із персонажів повісті Ю.Федьковича «Три як рідні брати» мав добру і співчутливу душу й допоміг Іванові Шовканюкові домогтися відпустки?

- а) Яків Нестерюк;
- б) Тоні Тайвер;
- в) капрал Бая;
- г) капітан.

Варіант 9.

1. Проблематика оповідань Олени Пчілки «Збентежена вечеря», «Півтора оселедця», «Золота писанка», «Артишоки».

II. Особливості новел Ю. Федьковича «Люба-згуба», «Серце не навчити».

III. Тести.

1. В якому оповіданні Марка Вовчка героїня вийшла заміж за кріпака, бо цінила кохання вище за свободу?

- а) «Сестра»;

- б) «Козачка»;
- в) «Горпина»;
- г) «Ледащиця».

2. Які із названих творів належать О. Стороженку?

- а) «Сон», «Чари», «Матусине благословення», «Голка»;
- б) «Викуп», «Сон», «Голка», «Добрий заробок»;
- в) «Вуси», «Сужена», «Голка», «Матусине благословення»;
- г) «Вуси», «Голка», «Хто винен», «Гордовита пара».

3. Які із названих байок належать Л. Глібову?

- а) «Пан та собака», «Коник-Стрибунець», «Ведмежий суд», «Мальований Стовп»;
- б) «Лисиця-жалібниця», «Щука», «Вовк та ягня», «Мальований стовп»;
- в) «Човен», «Снігур та Синичка», «Горлиця й горобець», «Дуб і лозина»;
- г) «Мірошник», «Зозуля й горлиця», «Пан та собака», «Цяцькований осел».

4. До якого жанру належить твір Б. Грінченка «Без хліба»?

- а) оповідання;
- б) новела;
- в) повість;
- г) нарис.

5. Представників якої соціальної групи найповніше змалював у своїх художніх творах Ю. Федькович?

- а) Козаків;
- б) селян;
- в) рекрутів;
- г) опришків.

Варіант 10.

1. Особливості композиції та конфлікту у романі «Чорна рада» П. Куліша.

II. Художні особливості твору П. Мирного «Лихий попутав».

III. Тести.

1. Який твір Марко Вовчок присвятила Тарасові Шевченку?

- а) «Горпина»;
- б) «Кармелюк»;
- в) «Інститутка»;
- г) «Сестра».

2. Назвіть автора поетичного твору «Журба», що став народною піснею:

- а) С. Руданський;
- б) П. Грабовський;
- в) Б. Грінченко;
- г) Л Глібов.

3. Назвіть вірш Ю. Федьковича за наведеними рядками:

«А я заспіваю по руському краю, Щоб було далеко, далеко мя чути; Від Чорної гори до Дніпра-Дунаю Розсипся ми, пісне, барвінком та рутов»:

- а) «Думка»;
- б) «Керманич»;
- в) «Рекрут»;
- г) «Нива»

4. Іван Нечуй-Левицький започаткував в українській літературі:

- а) соціально-побутову повість;
- б) соціально-психологічний роман;
- в) ліро-епічний роман;
- г) історична повість.

5. У романі «Хіба ревуть воли...» арешт Чіпки є

- а) розв'язкою;
- б) розвитком дії;
- в) кульмінацією;
- г) зав'язкою.

7. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Основні мотиви ранньої лірики Т.Шевченка.
2. Символічне навантаження повісті з життя інтелігенції «Сонячний промінь» Б. Грінченка.

1. «Кобзар» Т. Шевченка 1840 р. як явище літературного життя 40-х років XIX ст.
2. Поетика роману Панаса Мирного «Повія».
3. Новаторство Т. Шевченка в жанрі балади.
4. Образна система роману Панаса Мирного «Повія».
5. Фольклорна основа, ліричні відступи, художньо-естетичний зміст балади «Причинна» Т. Шевченка.
6. Поетика роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
7. Проблематика, сюжетно-композиційні особливості балади Т. Шевченка «Тополя».
8. Рання творчість Панаса Мирного.
9. Балада Т. Шевченка «Утоплена»: сюжет, композиція, проблематика та поетика.
10. Особливості екзистенційного світобачення в «малій» прозі Б. Грінченка.
11. Історична основа поеми Т. Шевченка «Гамалія».
12. Взаємозв'язок західноєвропейського пригодницько-історичного роману та роману «Чорна рада» П. Куліша.
13. Тематика жовнірського життя у творчості Ю. Федьковича («Три як рідні брати», «Штефан Славич»).
14. Тема інтелігенції в творах Б. Грінченка (повісті «Сонячний промінь», «На розпутьті»).
15. Образ України у поемі «Іван Підкова» та у поезії «До Основ'яненка» Т. Шевченка.
16. Особливості засобів творення образу Марка у романі О. Стороженка «Марко Проклятий».
17. Історична морфологізація як вираження національної туги за героїчним минулим у поемі Т. Шевченка «Тарасова ніч».
18. Основні здобутки української літератури II пол. XIX ст.
19. Особливості художнього осмислення української історії в поемі Т. Шевченка «Гайдамаки».

20. Громадянська лірика Б. Грінченка.
21. Історична основа поеми Т. Шевченка «Гайдамаки», її джерела, жанрово-композиційні особливості.
22. Жанрова специфіка твору О. Стороженка «Марко Проклятий».
23. Жанрово-композиційні особливості поеми Т. Шевченка «Великий льох».
24. Особливості авторської інтерпретації «мандрівного» сюжету у романі О. Стороженка «Марко Проклятий».
25. Проблема творчого методу Т. Шевченка періоду «трьох літ».
26. Тема інтелігенції в творах І. Нечуя-Левицького.
27. Концепція поеми Т. Шевченка «Сон» («У всякого своя доля ...»), галереї сатиричних образів, проблема жанрового визначення твору.
28. Проблематика оповідань Олени Пчілки «Збентежена вечеря», «Півтора оселедця», «Золота писанка», «Артишоки».
29. Гротеск як елемент поезики творів Т. Шевченка періоду «трьох літ» («Сон» («У всякого своя доля ...»), «Великий льох»).
30. Особливості новел Ю. Федьковича «Люба-згуба», «Серце не навчити».
31. Політична сатира Т. Шевченка («Сон», «Кавказ», «І мертвим, і живим...»), оцінка її І. Франком.
32. Особливості композиції твору П. Куліша «Чорна рада».
33. Жанрова своєрідність та ідейно-тематичне багатство поеми Т. Шевченка «Кавказ».
34. Художні особливості твору П. Мирного «П'яниця».
35. Проблематика послання «І мертвим, і живим, і ненарожденним...» Т. Шевченка у контексті творчості періоду «трьох літ».
36. Засоби сатири та гумору в творі І. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я».
37. Повісті Т. Шевченка «Художник», «Музикант»: тематично-ідейний аналіз.
38. Засоби психологізму та їхня функція в художній тканині творів І. Нечуя-Левицького «Микола Джеря» та «Кайдашева сім'я».
39. Поетикальні особливості автобіографічної лірики Шевченка періоду заслання.

- 40.Засоби психологізму та їх функція в художній тканині творів І. Нечуя-Левицького «Дві московки».
- 41.Еволюція образу жінки-матері у поемах Т. Шевченка. Художній аналіз поеми «Марія».
- 42.Рання творчість П. Куліша: жанри та теми.
- 43.Жанр соціально-побутової поеми у творчості Т. Шевченка. Художній аналіз поеми «Наймичка».
- 44.Особливості композиції та конфлікту у романі «Чорна рада» П. Куліша.
- 45.П'єси Т.Шевченка у контексті розвитку національної драматургії.
- 46.Поетика пейзажної лірики Павла Грабовського.
- 47.Естетичні обрії циклу поезій «В казематі» та структуру циклу. Художній аналіз поезії «Мені однаково...».
- 48.Традиції і новаторство роману П. Куліша «Чорна рада».
- 49.Художні особливості твору П. Мирного «Лихий попутав».
- 50.Історичні та культурологічні погляди П. Куліша.
- 51.«Народні оповідання» Марка Вовчка як якісно нове явище української прози. Тематичні групи оповідань.
- 52.Новий тип позитивного героя із середовища української інтелігенції в повісті «Лихі люди» І. Нечуя-Левицького.
- 53.Проблематика, особливості композиції та сюжету повісті «Інститутка» Марка Вовчка.
- 54.Збірка Павла Грабовського «Кобза». Поетика та композиція.
- 55.Повість «Три долі» Марка Вовчка як перша психологічна повість в українській літературі.
- 56.Мотиви і образи поетичних збірок П. Куліша.
- 57.Повісті-казки Марка Вовчка: синтез романтичного і реалістичного. Жанрові особливості твору.
- 58.Творчий доробок О. Кониського.
- 59.Проблематика романтичних оповідань Марка Вовчка («Максим Гримач» і «Данило Гурч»).

60. Особливості композиції роману І. Нечуя-Левицького «Хіба ревуть воли, як ясла повні».
61. Повість Марка Вовчка «Маруся»: специфіка історизму.
62. Поетика прозових творів Ю. Федьковича.
63. Співомовки С. Руданського: жанрова природа, фольклорні традиції, система образів.
64. Жовнірська тема в поезіях та поемах Ю. Федьковича.
65. Засоби гумору і сатири у співомовках С. Руданського.
66. Особливості «малої» прози Б. Грінченка.
67. Народнопісенна традиція у ліриці С. Руданського.
68. Тема інтелігенції в творах Б. Грінченка (повісті «Сонячний промінь», «На розпутьті»).
69. Специфіка баладної творчості С. Руданського.
70. Розвиток української прози другої половини ХІХ століття.
71. Традиції і новаторство у байкарській творчості Л. Глібова.
72. Розвиток української поезії другої половини ХІХ століття.
73. Мотиви й образи, жанрова своєрідність лірики Л. Глібова.
74. Особливості розвитку української літератури в 70-90 рр. ХІХ ст.
75. Роман А. Свидницького «Люборацькі»: розширення тематичних меж української прози.
76. Повість «Кайдашева сім'я» як відображення рис національного менталітету в ситуації пореформеного села.
77. Жанрова природа роману А. Свидницького «Люборацькі» та проблематика роману.
78. Мотиви та образи у ліриці Ю. Федьковича.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування активних і інтерактивних освітніх методів, серед яких: лекція-діалог, лекція-презентація, робота в малих групах, робота з довідковими, інформаційно-методичними

джерелами, презентація результатів виконаних практичних завдань, рольові ігри, дискусії, круглі столи.

9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях, у формі колоквиуму, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, письмових робіт, виконання тестових завдань.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді екзамену.

Розподіл балів, які отримують здобувачі за результатами поточного контролю (екзамен)

1 семестр

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота)			ІНДЗ	Сума
Теми	Бали	Разом	0–5	0–35
Змістовий модуль 1				
Тема 1	0–5	0–20		
Тема 2	0–5			
Тема 3	0–5			
Тема 4	0–5			
Змістовий модуль 2				
Тема 5	0–5	0-10		
Тема 6	0–5			
Всього:		0-30		

2 семестр

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота)			ІНДЗ	Екзамен	Сума
Теми	Бали	Разом	0-5	0-20	0-100
Змістовий модуль 3					

Тема 7	0–5	0-20
Тема 8	0–5	
Тема 9	0–5	
Тема 10	0–5	
Змістовий модуль 4		
Тема 11	0–5	0-20
Тема 12	0–5	
Тема 13	0–5	
Тема 14	0–5	
Всього:		0-40

Шкала оцінювання за всіма видами контролю:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
74–81	C	
64–73	D	задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Алегорія – художній спосіб двопланового зображення. Часто застосовували у давніх творах (проповіді, притчі, повчання).

Ампліфікація — стилістичний прийом, який полягає у нагромадженні однакових тропів, однотипних виразів чи синтаксичних елементів з метою підсилення виразності художньої мови.

Архетип — прообраз, первісний образ, ідея, давній взірець колективної підсвідомості, який існує у пам'яті поколінь і може бути втілений в усній та писемній формах у вигляді символів.

Афоризм — короткий вислів, узагальнене судження, виражене у лаконічній, влучній формі.

Вольний вірш — вид силабо-тонічного вірша, в якому число стоп у віршованих рядках різне, нема поділу на строфи, хоча й збережена традиційна рима. З'явився у байках, тому спершу його називали байковим віршем. Оскільки байка зазвичай писалася ямбом, цей вірш називали вольним ямбом. Згодом перейшов у віршовані драматичні твори.

Гротеск — вид художньої образності, для якого характерними є: 1) фантастична основа, тяжіння до особливих, незвичайних, ексцентричних, спотворених форм, поєднання в одному предметі або явищі несумісних, різко контрастних якостей, що веде до абсурду, робить неможливою логічну інтерпретацію гротескного образу; 3) заперечення усталених художніх і літературних норм; 4) стильова неоднорідність.

Гумор — різновид комічного, відображення смішного в життєвих явищах і людських характерах.

Дидактизм — повчальність, не приховане автором виховне спрямування твору, моралістична тенденційність.

Драма — один з літературних родів, який змальовує світ у формі дії, здебільшого призначений для сценічного втілення.

Драма як жанр — п'єса соціального чи побутового характеру з гострим кон-фліктом, який розвивається в постійній напрузі. Герої — переважно звичайні, рядові люди. Автор прагне розкрити їх психологію, дослідити еволюцію характерів, мотивацію вчинків і дій.

Драматизм – загострена напруженість дії певного художнього твору будь-якого роду літератури.

Експозиція – вихідна частина сюжету художнього твору, в якій стисло подається ситуація, що логічно випереджає зав'язку, хоча може в тексті передувати не тільки їй, а й подаватися після неї окремими деталями впродовж усього твору або ж в кінці.

Жанр літературний – форма, в якій проявляються основні роди літератури, тобто епос, лірика, драма та їх різновиди. Наприклад, в епосі – билина, казка, роман, повість і т. ін.; в драмі – трагедія, комедія.

Зав'язка – елемент сюжету, вихідний момент у розвитку дії художнього твору. Зав'язка, як правило, розпочинає основний конфлікт, зіткнення антиподів.

Збірка – видова назва видань авторських творів, пройнятих спільною чи близькою тематикою або зібраних за хронологічним принципом.

Ідеалізація – спосіб наукового пізнання, один із видів абстрагування, що полягає у створенні таких об'єктів, які не існують у реальному житті, але мають свої прообрази.

Ідея – основна думка художнього твору, в якій виявляється громадянська по-зиція митця і об'єктивне спрямування його мистецтва. Від ідеї залежить основний зміст твору, а суть і особливості вияву ідеї визначає тлумачення автором теми і сюжету.

Індивідуальний стиль – іманентний прояв істотних ознак таланту у конкретному творі, мистецька документалізація своєрідності світосприйняття певного автора, його нахилу до ірраціонального чи раціонального мислення, до міметичних принципів чи розкутого образу творення, його естетичного смаку, що в сукупності формують неповторне духовне явище.

Інтимна лірика – умовна назва ліричного твору, в якому панівний момент – любовна пристрасть автора. Таку лірику ще називають «любовною», або «еротиною».

Інтрига— спосіб організації подій у драматичному, рідше – епічному, іноді – ліричному творах за допомогою складних, напружених перипетій, гострої боротьби мотивів, часто прихованих намірів.

Іронія – художній троп, який виражає глузливо-критичне ставлення митця до предмета зображення.

Казка — це епічний твір народної словесності, в якому відображені різночасові вірування, погляди та уявлення народу у формі послідовної розповіді, яка має чітку побудову, яскраво виражений конфлікт, в основі якого лежить протистояння добра і зла, перемога добра над злом.

Колізія – гостра суперечність, зіткнення протилежних сил, інтересів, переконань, мотивів, джерело конфлікту та форма його реалізації у літературному творі.

Композиція – побудова твору, доцільне поєднання всіх його компонентів у художньо-естетичну цілісність, зумовлену логікою зображеного, представленого читачеві світу, світоглядною позицією, естетичним ідеалом, задумом письменника, каноном, нормами обраного жанру, орієнтацією на адресата.

Контраст – підкреслена протилежність у рисах характеру людей, властивостях предметів чи явищ, яка часто використовується у літературі для увиразнення зображуваного.

Конфлікт – зіткнення протилежних інтересів і поглядів, напруження і крайнє загострення суперечностей, що призводить до активних дій, ускладнень, боротьби, супроводжуваних складними колізіями. Залежно від сфери життєдіяльності людей конфлікти поділяють на виробничі, громадські, політичні, побутові, соціальні, психологічні, морально-етичні тощо.

Кульмінація – момент найвищого піднесення, напруження, розвитку конфлікту, момент вирішального зіткнення характерів, мить перелому в сюжеті, з якої починається розв'язка.

Лейтмотив – конкретний образ, головна тема чи ідея, визначальна інтонація, що пронизує твір або творчість митця, ненастанно згадувана художня деталь, ключова для розкриття задуму митця.

Ліричний герой – друге ліричне «Я» поета; умовне літературознавче поняття, яким позначається коло ліричних творів певного автора, форма втілення його осяянь, думок, переживань.

Ліричний відступ – композиційно-стилістичний прийом, який полягає у відхиленні автора від прямої сюжетної сповіді, авторська мова, розмірковування, висловлювання, яке виражає безпосереднє ставлення до зображуваного або такого, що має опосередковане відношення до нього.

Ліро-епічний твір – своєрідний літературний жанр, в якому гармонійно поєднуються зображально-виражальні засоби, притаманні ліриці та епосу, внаслідок чого витворюються якісно нові сполуки (вірш у прозі, байка, поема, роман у віршах та ін.).

Літературний процес – історичний розвиток, функціонування руху національної та світової літератури.

Літературний жанр – тип літературного твору, один із головних елементів систематизації літературного матеріалу, класифікує літературні твори за типами їх поетичної структури. Категорією вищого порядку при тричленному поділі літератури є літературний рід – епос, лірика, драма; категорією середнього порядку – літературний вид – роман, повість, новела в епосі; категорією нижчого порядку – різновид (жанр).

Літературний характер – це образ-персонаж в літературному творі з його індивідуальними вчинками, переживаннями, складом думок і почуттів, який діє в конкретних обставинах і розкривається як особистість у процесі свого розвитку.

Метаморфоза – перетворення однієї форми образу на іншу, видозмінення тропа.

Міф – розповідь про богів, духів, героїв, надприродні сили та їм., які брали участь у створенні світу.

Міфічне мислення — це особливий вид світовідчуття, специфічне чуттєве уявлення про явища природи і життя.

Монолог — мова однієї людини в художньому творі, розгорнуте висловлювання одного персонажа або оповідача.

Мотив — найменший елемент сюжету. Термін частіше використовується відносно творів усної народної творчості. У літературознавстві мотивом називають тему ліричного твору.

Мораль — 1) система норм і принципів поведінки людей, одна з форм суспільної свідомості; 2) повчальний висновок у байці.

Мотив — у літературознавстві — тема ліричного твору або неподільна смислова одиниця, з якої складається фабула (сюжет): мотив відданості вітчизні, жертвованості, зради коханого тощо.

Напрямок літературний — тип духовно-практичного освоєння світу, який має змістову структуру, особливості художньої форми і складає якісно своєрідний етап у поступальному художньому розвитку. Конкретно-історична форма розвитку художнього методу.

Наратив — логоцентричне розповідання (оповідання, повість, роман тощо) із відповідною структурою та процесом самоздійснення як способу буття розповідного (оповідного) тексту; об'єкт та акт повідомлення про справжні чи фіктивні події, здійснюваний одним (кількома) наратором, адресоване одному (кільком) нарататору.

Новаторство у літературі — кардинальна перебудова чи принципова зміна традицій, оновлення змісту і форми літературного твору.

Новела — близька до оповідання жанрова форма, яка відзначається чіткістю зображуваних подій, несподіваністю їх розвитку та розв'язки. Тип малої форми оповіді, який виник в епоху Відродження; характеризується динамічною інтригою та увагою до особистості героя, його індивідуальної свідомості та вчинків. Новела — один із жанрів епічного роду літератури.

Образ автора у літературному творі – художній двійник реальної особистості письменника, змодельоване ним уявлення про себе і відтворене у свідомості читача.

Образ оповідача – умовний образ людини, від імені якого ведеться оповідь у літературному творі.

Обрамлення, композиційна рамка – композиційний прийом, при якому сюжетний твір включається у розповідь, немов у рамку, яка безпосереднього зв'язку з розвитком сюжету не має. Виконує функцію ідейного чи емоційного посилення розповіді.

Оповідач – умовний образ людини, від особи якої ведеться оповідь у літературному творі (як правило, окрема від автора особа).

Оповідання – невеликий прозовий твір, сюжет якого заснований на певному (рідко кількох) епізоді з життя одного (іноді кількох) персонажа. Невеликі розміри оповідання вимагають нерозгалуженого, як правило, однолінійного, чіткого за по-будовою сюжету. Характери показані здебільшого у сформованому вигляді. Описів мало, вони стислі, лаконічні. Важливу роль відіграє художня деталь (деталь побуту, психологічна деталь та ін.).

Оповідь – зображення дій та подій зовнішнього по відношенню до оповідача світу; мова персоніфікованого оповідача або авторська мова (весь текст, крім прямої мови персонажів); включає в себе опис, міркування, характеристику, невласне пряму мову персонажів.

Парадокс – міркування, яке різко відрізняється від традиційного, загальноприйнятого, а іноді розходиться із здоровим глуздом; почасти – різновид дотепу.

Пафос – натхнення, ентузіастичне почуття, пристрасне переживання душевного піднесення, викликане певною ідеєю, подією.

Пейзаж – один із композиційних компонентів художнього твору: опис природи, будь-якого незамкнутого простору зовнішнього світу. Існують сатиричні пейзажі, динамічні. Пейзажі за тематикою поділяють на: степовий,

лісовий, мари ністичний (опис моря), урбаністичний (опис міста), індустріальний (опис заводів, домн, шахт).

Перипетія – різка несподівана переміна у перебігу подій та долі персонажа, наслідок вторгнення в дію певного випадку.

Повість – епічний прозовий твір (рідше віршований), який характеризується однолінійним сюжетом, а за широтою охоплення життєвих явищ і глибиною їх розкриття займає проміжне місце між романом та оповіданням.

Притча — алегоричне оповідання про людське життя з яскраво висловленою мораллю.

Прототип, прообраз – реальна особистість, група людей чи літературний персонаж, які стали основою для створення певного художнього образу.

Психологізм – художнє вираження письменницького інтересу до плинності свідомості, динаміки внутрішнього життя людини, зміни його душевних станів, сакральних якостей та властивостей її особистості; відтворення і зображення внутрішнього життя людини у літературному творі.

П'єса – різновид драми, в основу якої покладено конфлікт серйозного, складного і яскравого характеру.

Ремарка – авторські пояснення у драматичному творі стосовно умов та часу дії, зовнішнього вигляду та поведінки дійових осіб тощо. Ремарки виконують настановчу роль для режисерів, акторів та читачів.

Ремінісценція – відчутний у літературному творі відгомін іншого літературного твору. Проявляється в подібності композиції, стилістики, фразеології.

Ретардація – композиційний прийом, властивий епічним та драматичним творам; гальмування прямого розвитку сюжетної дії, уповільнення розповіді про зображувану подію.

Ретроспекція – пригадування подій, колізій, що передували моментові фабули, в якому перебуває оповідач або персонаж епічного твору; одна з форм психологічного аналізу, з допомогою якої твориться художній час.

Розв'язка – складовий компонент сюжету, вирішення конфлікту (інтриги) епічного, ліро-епічного, драматичного, а іноді й ліричного (сюжетного) твору.

Розповідь – зображення подій і вчинків персонажів через об'єктивний виклад їх від третьої особи, на відміну від оповіді – викладу від першої особи.

Роман – складний за побудовою і великий за розміром епічний прозовий (рідко віршований) твір, у якому широко охоплено події певної епохи та багатогранно й у розвитку змальовано персонажів, кількість яких часто значна. За змістом розрізняють романи соціальні, історичні, сімейно-побутові, філософські, пригодницькі, науко-фантастичні та ін.

Сарказм – їдка, викривальна, особливо дошкульна насмішка, сповнена крайньої ненависті і гнівного презирства. Сарказму притаманне поєднання гніву, ненависті з гіркою посмішкою. Об'єктом сарказму виступають, як правило, речі небезпечні, різко негативні й аморальні.

Сатира – спосіб художнього відображення й оцінки дійсності через викриття й висміювання її.

Символ – предметний або словесний знак, який опосередковано виражає сутність певного явища, має філософську смислову наповненість, тому не тотожний знакові.

Синкретизм – злитість, нерозчленованість, характерна для первинного стану у розвитку чого-небудь, наприклад первісного мистецтва.

Стиль – сукупність елементів художньої форми, яка надає твору мистецтва виражене естетичне обличчя; наскрізний принцип побудови художньої форми, який визначає цілісність, єдиний тон твору. Стильова визначеність характерна і для окремого твору, і для творчої індивідуальності художника.

Сюжет – подія чи система подій, покладена в основу епічних, драматичних, інколи ліричних творів, спосіб естетичного освоєння й осмислення, організації подій, рух характерів у художньому часі й просторі.

Тема – коло подій, життєвих явищ, змальованих, представлених у творі в органічному зв'язку з проблемою, яка з них постає і потребує осмислення.

Тип – образ-персонаж, який концентрує в собі риси характеру, спосіб мислення, світоглядні орієнтації певної групи людей або нації, залишаючись яскраво індивідуальним, неповторним.

Трагедія – драматичний твір, який ґрунтується на гострому, непримиренному конфлікті особистості, що прагне максимально втілити свої творчі потенції, з об'єктивною неможливістю їх реалізації. Трагедія майже завжди закінчується загибеллю головного героя.

Традиція – спадкоємний зв'язок між старим та новим явищами життя або літератури.

Тропи – слова та вислови, використовувані в переносному смислі (коли ознака одного предмета переноситься на інший). Найпростіші тропи – порівняння, епітет; складні тропи – метафора, метонімія, іронія, гіпербола, літота тощо.

Утопія – твір, в якому йдеться про вигадку, нездійсненну мрію. Назва походить від твору «Золота книга, наскільки корисна, настільки і забавна, про найліпший устрій держави і про новий острів Утопію» англійського мислителя Т. Мора (1516), де мовилося про химерний острів, на якому ніби існував справедливий лад.

Фабула – один із невід'ємних чинників сюжету, його ядро, що визначає межі руху сюжету в часі й просторі; розповідь про події, змальовані в епічних, драматичних, ліро-епічних творах, на відміну від самих подій – сюжету твору.

Фольклоризм – наявність фольклорних елементів у літературному творі. Проявляється у різних формах: через сюжетне запозичення, введення у текст окремих фольклорних мотивів чи образів, символічне переосмислення фольклорних міфологічних першоелементів.

Хронотоп – взаємозв'язок часових і просторових характеристик зображених у художньому творі явищ. Час у художньому світі (творі) постає 60 як багатовимірною категорією, в якій розрізняють фабульносюжетний час і оповідально-розповідний (нараційний) час.

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Робоча програма навчальної дисципліни «Історія української літератури».
- конспекти лекцій;
- силабус;
- плани до практичних занять;
- професійно-орієнтована література з дисципліни, яка наявна у бібліотеці університету та в мережі Інтернет;
- посібники, методичні вказівки, методичні рекомендації, складені викладачами кафедри.
- тести.

Забезпечення навчання осіб з особливими освітніми потребами

Метою інклюзивного навчання в Університеті Ушинського є забезпечення рівного доступу до якісної освіти особам з особливими освітніми потребами шляхом організації їхнього навчання на основі застосування особистісно-орієнтованих методів навчання з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Історія української літератури XIX століття: у 3 кн. / За ред. П. Яценка. Книга 1-3.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Yatsenko_MT/Istoriia_ukrainskoi_literatury_XIX_stolittia_Kn3.pdf?
2. Історія української літератури: У 12 т. Т. 7. Література 80—90 років XIX століття. Кн. 1. Київ: Наук. думка, 2020. 532 с.
3. Історія української літератури: у 12 т. Т. 7. Література 80—90-х років XIX століття. Кн. 2. Київ: Наук. думка, 2021. 504 с.
4. Кравченко В. О. Історія української літератури XIX ст. : 40-60 pp. : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності 014 «Середня освіта» освітньо-професійної програми 014.01 «Середня освіта (Українська мова і література)». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2023. 173 с.

Допоміжна

7. Калита О. «Свій» і «чужий»: лінгвістичний аспект концептів у поемі Тараса Шевченка «Гайдамаки». *Дивослово*. 2020. № 5. С. 34-37.
8. Кизилова В. В. Марко Вовчок і літературна казка: авторський внесок у розбудову жанру. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Том 31 (70). № 1. Ч. 3. 2020. С. 145-150.
9. Терехова І. Художня специфіка забутої художньої прози Марка Вовчка. *Літературний процес : методологія, імена, тенденції : зб. наук. праць. (філологічні науки)*. 2022. № 19. С. 71-76.
10. Федорук О. Роман П. Куліша «Чорна рада». Творча історія сцени на пасіці. *Слово і Час*. 2020. № 4. С. 51 – 63.
11. Філон М. І. Особистість Тараса Шевченка. Лінгвокультурний, художньомовний та літературно-профетичний виміри : монографія. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. – 516 с.
12. Хачатурян К. Особливості часо-просторової організації роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?». *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини*. 2020. № 3. С. 74–78.
13. Хачатурян К. Хронотопічні особливості роману Панаса Мирного «Повія». *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2020. Vol. 8 (71), Issue 240. P. 23–27.
14. Хачатурян К. Р. Художній час і простір у романістиці Панаса Мирного. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Харків: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, 2021. 224 с.
15. Черкас О. Маскулінне в поезії Тараса Шевченка: монографія. Київ: ВЦ «Академія», 2020. 128 с.
16. Щербина С., Красюк В. Пантелеймон Куліш як творець модерної української нації та його «хутірська «філософія». *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія : Історичні науки. Т. 33 (72). № 1. 2022. С. 124-129.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL : <http://www.mon.gov.ua>
2. Бібліотека Університету Ушинського URL: <https://library.pdpu.edu.ua/>
3. Одеська національна наукова бібліотека URL: <http://odnb.odessa.ua/>
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Електронні інформаційні ресурси Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/irbis_nbuv.html

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	6
2. Критерії оцінювання.....	8
3. Засоби діагностування результатів навчання.....	16
4. Програма навчальної дисципліни.....	16
4.1. Структура навчальної дисципліни.....	20
4.2. Теми практичних занять.....	23
4.3. Самостійна робота.....	42
5. Індивідуальні навчально-дослідницькі завдання.....	52
6. Варіанти модульних контрольних робіт.....	54
7. Питання до екзамену.....	64
8. Методи навчання.....	68
9. Форми поточного і підсумкового контролю.....	69
10. Термінологічний словник.....	70
11. Методичне забезпечення.....	82
12. Рекомендовані джерела інформації.....	83

Навчальне видання

Павлюк Надія Леонідівна

Авксентьєва Галина Андріївна

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ 40-80 РР. ХІХ СТ.

Методичні рекомендації до практичних занять

Підписано до друку 27.02.2025

Обсяг 3,8 друк. арк. Формат 60х90/16

Тираж 100 прим. Папір друкарський. Ризографія.

Видавець Букаєв Вадим Вікторович

Вул. Пантелеймонівська, 34, м. Одеса, 65012.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2783 від 02. 03. 2007 р.